

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
2021 • 2022

ΜΑΣΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΘΟΚ

ΤΕΥΧΟΣ 10
ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2022

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΚΥΠΡΟΥ

ΜΙΣΟΣ ΑΙΩΝΑΣ ΘΕΑΤΡΟ Ένας κόσμος ολόκληρος

ΕΚΔΟΣΗ
ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Μαρία Ευσταθίου, Κυριακή Αργυρού, Χριστόδουλος Ανδρέου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
Κυριακή Αργυρού, Χριστόδουλος Ανδρέου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΤΗΛΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Μαρίνα Μαλένη

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Στυλιάννα Χατζηγεωργίου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
grafish design (Κατερίνα Τσεβά)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
Δημήτρης Λούτσιος

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Τυπογραφείο Πλέσσας | Κάρδαρη

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2021 • 2022
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΘΟΚ
ΤΕΥΧΟΣ 10 / ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2022

ΜΑΣΚΑ

Περιεχόμενα

04 ΟΡΝΤΙΝΟ

07 EDITORIAL

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

08 *Οιδίπους Τύραννος* του Σοφοκλή

10 ΣΥΖΗΤΗΣΗ / Μαρία Κυριάκου

14 Έλενα Κοτσαβήλι

18 Κωνσταντίνα Ανδρέου

22 Πόπη Αβραάμ

24 Θανάσης Γεωργίου

26 Δρόσος Σκώτης

28 Λένια Σορόκου

30 Δημήτρης Αντωνίου, Αιμιλία Βάλβη, Ανδρέας Δανιήλ, Έλενα Καλλινίκου, Στέλιος Καλλιστράτης, Ζωή Κυπριανού, Φοίβος Μαρκιανός, Γιάννης Μίνως, Χριστίνα Παπαδοπούλου, Πολυξένη Σάββα, İzel Seylani

38 ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το Διεθνές πρόσωπο του ΘΟΚ και
το Τμήμα Θεατρικής Ανάπτυξης

50 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΝΕΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Ιωάννα Κεραυνού, Μαρία Πισιήλη

54 ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Θεόδωρος Τερζόπουλος (1945-)

56 ΓΙΑ ΘΕΑΤΕΣ-ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

58 ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΘΟΚ

59 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ

Οιδίπους Τύραννος

του Σοφοκλή
Σκηνοθεσία: Μαρία Κυριάκου
1.7.2022 – 29.7.2022

Λευκωσία, Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ'
1.7.2022, 2.7.2022, 21.7.2022, 22.7.2022, 21:00

Περιοδεία

Λεμεσός, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου
8.7.2022, 9.7.2022, 21:00

Πάφος, Αρχαίο Ωδείο
13.7.2022, 21:00

Λάρνακα, Πατίχειο Δημοτικό Αμφιθέατρο
(στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Λάρνακας)
16.7.2022, 21:00

Ελεύθερη Αμμόχωστος, Δημοτικό Αμφιθέατρο Δερύνειας
29.7.2022, 21:00

Υπερπλισμένες παραστάσεις

Αγγλικά & τουρκικά
2.7.2022 (Λευκωσία), 9.7.2022 (Λεμεσός)
Ελληνικά
22.7.2022 (Λευκωσία)

Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες

των Αλέκου Σακελλάρη και Χρήστου Γιαννακόπουλου
Σκηνοθεσία: Παναγιώτης Λάρκου
2.6.2022 – 2.7.2022

Λάρνακα, Αμφιθέατρο Λυκείου Αραδίππου
«Τάσος Μπισόπουλος»
1.7.2022, 20:45

Λευκωσία, Δημοτικό Αμφιθέατρο Λακατάμιας
2.7.2022, 20:45

ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΘΗΚΕΣ

ΔΡΑΣΕΙΣ 2021-2022: «ΝΕ@ ΣΕ ΕΡΗΜΟ ΝΗΣΙ»

Θερινό θεατρικό εργαστήριο:

«Από κοινού: ένα εργαστήριο για το αφηγηματικό θέατρο»

Υπεύθυνοι εργαστηρίου: Ειρήνη Ανδρέου και
Γιάννης Καραούλης

Διδάσκοντες: Ειρήνη Ανδρέου, Γιάννης Καραούλης,
Άννη Χούρη, Αντρέας Μακρής
12.7.2022-23.7.2022, Τρίτη-Σάββατο, 10:00-14:00

Editorial

Στήνουμε θέατρα...

Αναγγέλθηκε πρόσφατα, από μεγάλο δήμο της χώρας, η κατασκευή ενός νέου αμφιθεάτρου και η αντανakλαστική αντίδραση ενός ανθρώπου του πολιτισμού δεν μπορεί παρά να είναι θετική. Η κατασκευή θεάτρων, σχολείων, πολιτιστικών χώρων και όχι φυλακών ή αναμορφωτηρίων είναι μάλλον δείγμα μιας κοινωνίας, που θέτει σωστές προτεραιότητες. Αρκεί, όμως, η προσθήκη ενός ακόμη χώρου πολιτισμού χωρίς τη ζωή που του προσδίδει η παρουσία των θεατών σε αυτόν; Το ερώτημα είναι ρητορικό αλλά όχι θεωρητικό.

Μια εικόνα άδειων κερκίδων είναι μια στενόχωρη εικόνα. Και δυστυχώς, αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, αυτή η εικόνα δεν είναι σπάνιο φαινόμενο. Δεν αναφέρομαι τόσο στις τελευταίες χρονιές, όπου –ίσως,μάλιστα, αντίθετα από το αναμενόμενο– υπήρξε συγκινητική στάση από τους θεατές, ως αντίδραση στις δυσκολίες και τα εμπόδια. Μιλώ για την αποχή από το πολιτιστικό γίγνεσθαι εκείνου του ποσοστού του πληθυσμού, που θα θέτει ως προτεραιότητα στην καθημερινότητά του μια συναυλία καλής μουσικής, μια ποιοτική παράσταση, μια σοβαρή κινηματογραφική ταινία, την επίσκεψη σε ένα μουσείο. Ενός επαρκούς, σταθερού ποσοστού που θα ήταν απόδειξη ότι ο πολιτισμός έχει ενταχθεί στην κουλτούρα μας, τόσο ως πεδίο αυτοβελτίωσης όσο και ως χώρος κοινωνικής συνύπαρξης, εξίσου σημαντικός, όπως μια συζήτηση γύρω από ένα τραπέζι ή μια κοινωνική εκδήλωση ή ένα αυθεντικό λαϊκό πανηγύρι. Πώς, όμως, θα γεμίσουν τα αμφιθέατρα, τα μουσεία, οι χώροι που προσφέρουν πολιτιστικό προϊόν; Πώς θα συσταθεί το σταθερό κοινό που θα κάνει αυτό το προϊόν αυτόρκες και ως ένα βαθμό αυτοχρηματοδοτούμενο;

Μια συνάρτηση διαφορετικών παραγόντων μπορεί να προσφέρει αυτήν την προοπτική. Ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον που θα κάνει την προεργασία και ένα οικογενειακό περιβάλλον που θα την ενισχύσει και θα την ενθαρρύνει. Ένα κοινωνικό περιβάλλον που θα την ευνοεί και μια πολιτεία που θα την στηρίζει ουσιαστικά. Ένα πολιτιστικό προϊόν που θα προκύπτει από κοπιώδη προσπάθεια, θα σέβεται το κοινό και θα προκαλεί το ενδιαφέρον. Και, τέλος, μια ατομική στάση ζωής που θα προτάσσει την καλλιέργεια, την τόλμη, την αμφισβήτηση, την αναζήτηση, την ανατροπή και όχι την υλική ευδαιμονία. Μια προσωπική μάχη ενάντια στο «εύκολο», το «εύπεπο». Μια προσωπική ευθύνη για την αλλαγή του κόσμου.

Η καλλιέργεια του κοινού είναι μια επίπονη, χρονοβόρα και πολλές φορές γεμάτη απογοητεύσεις διαδικασία. Είναι, όμως, ο μόνος τρόπος για να αποκτήσει νόημα η έννοια του πολιτισμού και υπόσταση ο ρόλος του. Και ο μόνος λόγος για να έχουν πραγματικό αποτέλεσμα οι κατασκευές νέων χώρων θεάματος. Ας υπενθυμίσουμε το παράδειγμα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, όταν σε όλη την επικράτειά της δημιουργήθηκαν πολλές, εντυπωσιακές κατασκευές και αμφιθέατρα τεράστιας χωρητικότητας, που γέμιζαν, όμως, μόνο όταν προσέφεραν «άρτο και θεάματα». Και ας προσπαθήσουμε να μείνουμε μακριά από αυτό.

Σάββας Κυριακίδης
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Σήμερα γεννιέσαι
και πεθαίνεις σήμερα.

Οιδίπους Τύραννος

του Σοφοκλή

Συνεχίζοντας την παράδοση παρουσίασης έργων από το αρχαίο ελληνικό δραματολόγιο, ο ΘΟΚ επέλεξε την κορυφαία τραγωδία του Σοφοκλή *Οιδίπους Τύραννος*. Το κατά πολλούς σημαντικότερο έργο της αρχαιότητας, κληρονομιά πολύτιμη και θησαυρός του παγκόσμιου πολιτισμού, ασκεί μέχρι και σήμερα ακατανίκητη γοητεία με την άφραστη ποιητικότητά του, την υψηλή τεχνική και το βαθύ περιεχόμενό του.

Η πόλη της Θήβας νοσεί. Το ίδιο κι ο Οιδίποδας, βέβαια, κι ας μην το ξέρει ακόμα. Κι ας ομολογεί πως «κανένας δεν νοσεί όπως εγώ» ενώπιον των ικετών που έχουν προστρέξει κοντά του για να δώσει κάποια λύση, ώστε να απαλλαγούν από τον λοιμό που τους ξεκληρίζει. Πρόθεσή του είναι να φωτίσει, όμως η αλήθεια κρύβεται σε γκρίζες ζώνες και αφώτιστες περιοχές. Κάθε πρωτοβουλία του τον φέρνει ένα βήμα πιο κοντά στην παταγώδη πτώση του. Το κουβάρι λύνεται μεν, αργά, μεθοδικά, ωστόσο το απλωμένο νήμα του θα γίνει βρόχος. Κι όταν οι αποχρώσεις ενδείξεις, τα μισόλογα και οι εικασίες γίνουν ξεκάθαρες αποδείξεις, το φως των αποκαλύψεων θα γίνει εκτυφλωτικό.

Σωτήρας και μίasma, συνετός ηγεμόνας μα και φονιάς του πατέρα του, άνθρωπος με πολιτική συνείδηση και προασπιστής των συμφερόντων του δοκιμαζόμενου λαού του, αλλά και σύζυγος της ίδιας του της μητέρας. Ποιος είναι άραγε στ' αλήθεια ο Οιδίποδας;

Η Μαρία Κυριάκου σκηνοθετεί για πρώτη φορά έργο του αρχαίου ελληνικού δράματος και μας μεταφέρει μέσα από τη δική της θεώρηση, ως αντηχείο συκνοτήτων και δονήσεων του καιρού μας, εκείνα τα επίπεδα ανάγνωσης που βαθιάίνουν τον προβληματισμό μας και προσθέτουν νέες διαστάσεις σε μεγάλα, πανανθρώπινα, διαχρονικά ερωτήματα. Συνοδοιπόροι της διαλεχτοί συντελεστές και ηθοποιοί που με τη γνώση, το ταλέντο και την αφοσίωσή τους υπηρετούν αυτό το μεγάλο, αιώνιο κείμενο με αξιώσεις ανάλογες της καλλιτεχνικής αποστολής που έχουν αναλάβει.

Μετάφραση
ΜΙΝΩΣ ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ

Σκηνοθεσία
ΜΑΡΙΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

Σκηνικά
ΕΛΕΝΑ ΚΟΤΑΣΒΗΛΙ

Κοστούμια
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΑΝΔΡΕΟΥ

Μουσική
ΜΜΜΔ

Κίνηση
ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

Αγωγή λόγου
ΑΙΜΙΛΙΑ ΒΑΛΒΗ

Μουσική διδασκαλία - Φωνητικά ηχοτοπία
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Σχεδιασμός φωτισμών
ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΑΡΤΑΡΗΣ

Βοηθός σκηνοθέτιδας
ΑΝΤΡΙΑ ΖΕΝΙΟΥ

Βοηθός σκηνογράφου-ενδυματολόγου
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΑΒΡΑΑΜ

Παίζουν
ΠΟΠΗ ΑΒΡΑΑΜ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΑΙΜΙΛΙΑ ΒΑΛΒΗ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΑΝΙΗΛ
ΕΛΕΝΑ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΗΣ
ΖΩΗ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ
ΦΟΙΒΟΣ ΜΑΡΚΙΑΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΙΝΩΣ
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΣΑΒΒΑ
ΔΡΟΣΟΣ ΣΚΩΤΗΣ
ΛΕΝΙΑ ΣΟΡΟΚΟΥ
ΙΖΕΛ ΣΕΥΛΑΝΙ

Παραστάσεις

Λευκωσία: Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ΄
Από 1 Ιουλίου 2022
και σε περιοδεία

Μια συζήτηση της σκηνοθέτιδας Μαρίας Κυριάκου με τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή του ΘΟΚ, Σάββα Κυριακίδη*

Για εμένα, ο Οιδίποδας είναι ένας πολύ σύγχρονος άνθρωπος. Του δόθηκε μία προφητεία και αυτόβουλα πήγε να την αποφύγει. Αυτό, πιστεύω, είναι στη φύση του ανθρώπου που ζει ως ένα ανεξάρτητο ον με κριτική σκέψη.

Οιδίπους Τύραννος

Μαρία Κυριάκου
Σκηνοθέτιδα

Σ.Κ.: Είναι το καλύτερο έργο που έχει γραφτεί ποτέ στην ιστορία του θεάτρου;

Μ.Κ.: Είναι ένα σπουδαίο έργο, η γλώσσα του είναι αδιανόητη. Πρέπει να πω ότι δεν είχα φανταστεί ποτέ τον εαυτό μου να σκηνοθετεί αρχαίο δράμα, καθώς αισθάνομαι ότι είμαι του σύγχρονου ρεπερτορίου και του κλειστού θεάτρου. Επίσης, όσες φορές έχω παρακολουθήσει αρχαίο δράμα, δεν κατάφερνε να επικοινωνήσει μαζί μου κι αυτό δεν έχει να κάνει με το αν ήταν καλή ή κακή παράσταση αλλά έχει να κάνει με μένα, ως θεατή. Όμως, είναι τόσο συμπυκνωμένη η πληροφορία με ένα τόσο ποιητικό τρόπο, που με συνεπαίρνει. Το αρχαίο κείμενο συμπυκνώνει ακόμα περισσότερα νοήματα σε μια λέξη, η οποία ταυτόχρονα λέει το ίδιο πράγμα και το αντίθετο του, δηλαδή όλες αυτές τις αμφισημίες που υπάρχουνε στον λόγο. Μέσα από τη μετάφραση του Βολανάνκη, αισθάνομαι ότι αυτός ο συμπυκνωμένος λόγος γεννάει συνεχώς ερωτήματα.

Επίσης, η θεματική του, η οποία θεωρώ ότι είναι τρομακτικά σύγχρονη, δηλαδή αυτό το ταξίδι ενός ανθρώπου για ανακάλυψη, αναζήτηση, ανασκαφή του ίδιου του εαυτού του, ενώ «ξέρει» βαθιά μέσα του, υποσυνείδητα, τι πρόκειται να συμβεί. Κάποια στιγμή, προς το τέλος, ο Κρέοντας λέει στον Οιδίποδα: «Πήγαινε άνθρωπε», μια φράση που για μένα σημασιοδοτεί όλη τη φύση του ανθρώπου: ενώ γεννιόμαστε και ξέρουμε ότι υπάρχει τέλος, ξέρουμε, δηλαδή, ότι θα πεθάνουμε, ταυτόχρονα κάνουμε όλον αυτόν τον αγώνα, για να γνωρίσουμε τον εαυτό μας, να εξελιχθούμε και να επικοινωνήσουμε.

Για εμένα, ο Οιδίποδας είναι ένας πολύ σύγχρονος άνθρωπος. Του δόθηκε μία προφητεία και αυτόβουλα, πήγε να την αποφύγει και αυτό, πιστεύω, είναι στη φύση του ανθρώπου που ζει ως ένα ανεξάρτητο ον με κριτική σκέψη αλλά και ως ένα πολιτικό ον. Ο Οιδίποδας, μέσα από την πολιτική του ταυτότητα, γνωρίζει την προσωπική του ταυτότητα. Στο τέλος, αυτές οι δύο συγχωνεύονται με την αυτοεξορία του, καθώς αναλαμβάνει την ευθύνη. Αυτό είναι, για εμένα, το μεγαλείο της φύσης του ανθρώπου, της έρευνας για τον εαυτό, για το ποιοι είμαστε. Επίσης, είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον ότι πρόκειται για ένα έργο που μας κρατάει σε αγωνία, ενώ όλοι ξέρουμε πώς θα καταλήξει.

Σ.Κ.: Αυτός ο συνδυασμός μορφής και περιεχομένου είναι πραγματικά άρτιος και εξαιρετικά ισορροπημένος. Το κείμενο είναι με τέτοιο τρόπο γραμμένο που σε κάνει να ανατριχιάζεις, ακόμα και αν γνωρίζεις την ιστορία του μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια. Είναι, νομίζω, εντελώς λανθασμένο να μην ανακαλύπτει κανείς στον κεντρικό ήρωα –και **ας είναι ένας βασιλιάς**– τον άνθρωπο και, **εν τέλει, τον ίδιο του τον εαυτό, την κοινή πορεία του ανθρώπου προς την αναζήτηση πολλών υπαρξιακών ερωτημάτων.**

Μ.Κ.: Ναι, αυτό είναι. Ως ένα βασιλόπουλο, ως ο γιος του βασιλιά της Κορίνθου, αποποιήθηκε τη βασιλική ταυτότητα και έγινε ο ίδιος, ένας αυτοδημιούργητος άνθρωπος, ξανά.

Σ.Κ.: Στα περισσότερα έργα του αρχαίου δραματολογίου τα πράγματα συμβαίνουν ή/και αποκαλύπτονται ενώπιον των πολιτών, στο πλαίσιο της αθηναϊκής δημοκρατίας. Όλα είναι ανοιχτά και υπό συζήτηση.

Μ.Κ.: Ναι. Οι λέξεις «δημόσια», «συμπολίτες» είναι έντονα παρκατές στο έργο. Αυτή η πόλη έχει γεννήσει τον Οιδίποδα, έχει δημιουργήσει τον βασιλιά της, οπότε για μένα ο Οιδίποδας γεννιέται μέσα από τον Χορό. Και αυτό μου ξεκλείδωσε τη λειτουργία του Χορού.

Σ.Κ.: Έχεις κάνει κάποιες, επί της ουσίας, αισθητικές επιλογές σε σχέση με αυτό που μόλις ανέφερες, τη λειτουργία του Χορού, τη συνύπαρξη των ηρώων στην ίδια αρένα, αν μπορώ να χρησιμοποιήσω αυτόν τον όρο. **Αν θέλεις, δώσε μας κάποιες πληροφορίες.**
Μ.Κ.: Ο Σοφοκλής έχει γράψει ένα Χορό γερόντων, προύχοντων, ανθρώπων, στους οποίους υπάρχει μια σχέση πατέρα και γιου σε ό,τι αφορά τον Οιδίποδα. Είναι ένας πολύ συμπαραστατικός Χορός στον σωτήρα του, αλλά και ένας Χορός που θα του πει και το αντίθετο, που δεν τον φοβάται. Έχω αλλάξει λίγο τη σύστασή του. Είναι ένας ποικίλος Χορός, με άντρες και γυναίκες, με νέους, κυρίως, ανθρώπους, ο οποίος περιλαμβάνει και τους ρόλους, καθώς όλοι οι ρόλοι γεννιούνται, κατά κάποιο τρόπο, μέσα από τον Χορό, πλην του Τειρεσία, ο οποίος δεν ανήκει στην πόλη. Έρχεται και φεύγει. Επίσης, με απασχόλησε ο ένας και οι πολλοί, η μία ταυτότητα και οι πολλές ταυτότητες. Ήταν κάτι που μου επιβεβαίωσε το γιατί οι ρόλοι γεννιούνται μέσα από τον Χορό. Ο Οιδίποδας σ' αυτό το έργο έχει πάρα πολλές ταυτότητες, ενώ είναι ένας. Είναι ο γιος του Πόλυβου, ο γιος του Λαΐου, είναι πατέρας και αδερφός των παιδιών του, είναι σύζυγος και γιος της Ιοκάστης, είναι πάρα πολλά πράγματα. Όλη αυτή η πολυπλοκότητα ταυτοτήτων με ενδιαφέρει, το πώς είμαστε πολλοί και ταυτόχρονα ένας.

Σ.Κ.: Ενδιαφέρον ότι δεν αγνοείς και την πολιτική του διάσταση. Θέλω, όμως να σταθούμε στο υπαρξιακό, πάνω σε κάτι που ανέφερες. **Είπες, νομίζω, ότι ο ήρωας γνωρίζει από την αρχή και πορεύεται προς την επαλήθευση αυτού που γνωρίζει. Στην πραγματικότητα υπάρχει κάποιο σημείο στο έργο, κατά το οποίο ο Οιδίποδας αρχίζει να υποπτεύεται ποιος είναι ή, διαισθητικά, γνωρίζει την αλήθεια;**
Μ.Κ.: Του έχει δοθεί ένας χρησμός πριν από την έναρξη του έργου. Πήγε να ρωτήσει ποιος είναι, ποιος τον γέννησε και πήρε την απάντηση ότι θα σκοτώσει τον πατέρα του και θα πλαγιάσει με τη μάνα του. Αυτό έχει καθορίσει όλη την πορεία του. Το υποσυνείδητο του ξέρει. Με το που ακούει τη λέξη «τρίστρατο», αρχίζει όλο το πράγμα να ξεκλειδώνει. Δεν τα παρατάει ποτέ όμως, ακόμα και όταν όλα τα γεγονότα έχουν, σχεδόν, φανερωθεί, ακόμα και τότε, ψάχνει. Από τη στιγμή του ερχομού του πρώτου βοσκού και έπειτα, σιγά σιγά γνωρίζει.

Σ.Κ.: Γιατί όμως δεν τα παρατάει στη δική σου ανάγνωση; Γνωρίζοντας τελικά ποιος είναι, μήπως θέλει να οδηγηθεί στο ξαναγέννημά του;
Μ.Κ.: Δεν είναι τυχαίο αυτό που του λέει ο Τειρεσίας: «σήμερα γεννιέσαι και πεθαίνεις σήμερα». Αυτό είναι όλη η ύπαρξη του ανθρώπου, το εφήμερο. Και το θέατρο αυτό είναι, εκείνη τη στιγμή που γεννιέται, πεθαίνει. Με αυτό συνδέεται η αναζήτηση του ποιος είμαι. Θέλει να επαληθεύσει αυτή την ερώτηση που του απαντήθηκε μ' αυτό το χρησμό, θέλει να μάθει ποιος είναι, άσχετα αν αυτό θα του φέρει την καταστροφή. Ταυτόχρονα, όμως, θα καθαρίσει και την πόλη από το μίasma. Οπότε, εγώ δεν θεωρώ ότι η πολιτική του ταυτότητα παραμερίζεται. Την κουβαλάει, καθώς είναι και μέρος της ευθύνης του απέναντι στους συμπολίτες του, να μάθει ποιος είναι και τότε αυτό που είναι, το μίasma, πρέπει να φύγει απ' την πόλη για να τη σώσει.

Σ.Κ.: Έχεις κάνει μια επιλογή ως προς τη μετάφραση που είναι πολύ σημαντική. Έχεις επιλέξει μια μετάφραση, που από μόνη της έχει μια δυναμική, ενός τιάνα του σύγχρονου ελληνικού πνεύματος του ελληνικού θεάτρου, τον Μίνωα Βολανάκη. Υπήρξαν σημεία που αισθάνθηκες ότι σου επιβάλλει μια συγκεκριμένη σκηνοθεσία;
Μ.Κ.: Διάβασα αρκετές μεταφράσεις και για μένα αυτή ήταν η πιο άμεση. Αυτήν χρειαζόμουν για να μπορέσω να διαχειριστώ αυτό το κείμενο. Δεν ήταν όλα πάρα πολύ ανοικτά, υπάρχουν υπαινιγμοί, η σημειολογία είναι πολύ εύστοχη, η ποιητικότητα του λόγου είναι μαγική. Για μένα, μετάφραση είναι να ξαναγράφεται, κατά κάποιον τρόπο, κάτι με μια προσωπική ματιά, δεν μπορεί να είναι ουδέτερη. Η επιλογή της μετάφρασης είναι πολύ σημαντική και η απόδοση του Βολανάκη πάνω στο έργο του Σοφοκλή μου ταίριαξε πάρα πολύ.

Οιδίπους Τύραννος

Μαρία Κυριάκου
Σκηνοθέτιδα

Σ.Κ.: Η ψυχανάλυση, εκ των υστέρων, πάτησε πάνω σε κάποιες απ' τις παραμέτρους του κειμένου, μιλώντας, πχ., για το Οιδιπόδειο σύμπλεγμα. Εσύ αισθάνεσαι ότι αυτές οι θεωρίες σήμερα συνομιλούν με το έργο;
Μ.Κ.: Αυτή η θεωρία του Φρόιντ, νομίζω, έχει εμπεδωθεί στο συλλογικό ασυνείδητο, γι' αυτό είναι και τόσο ισχυρή· ότι ένα αγόρι δύσκολα αποδεσμεύεται από τη μάνα του, ότι η μάνα του είναι το πρώτο πρότυπο γυναίκας που έχει κτλ. Εγώ, θα πάω λίγο παραπέρα γιατί πιστεύω ότι ο Σοφοκλής είναι πιο μοντέρνος απ' τον Φρόιντ. Ο Λακάν, το '60 και '70, είχε μετεξελιξει τη θεωρία του Φρόιντ, μιλώντας για τη γλώσσα και το πώς η γλώσσα λέει πάντα την αλήθεια. Νομίζω, ότι αυτό κάνει ο Σοφοκλής, επειδή παίζει τόσο πολύ με τον λόγο, την αμφισημία των λέξεων και τα διπλά νοήματα τους. Σε αυτό εντοπίζεται η συγχρονικότητα του Σοφοκλή. Το είχε εντοπίσει ο Λακάν στην ψυχανάλυση, εξελίσσοντας το εξής: πώς τα ατοπήματα της γλώσσας, τα ολισθήματά της, λένε την αλήθεια. Η γλώσσα λέει πάντα την αλήθεια, όσο λανθάνουσα και να είναι, και σε αυτό εστιάζει η σκηνοθετική μου προσέγγιση. Σε αυτό βοήθησε η μετάφραση του Βολανάκη, γιατί παρόλο που ενυπάρχει σε αυτήν μια καθοδήγηση, αυτή μου έδωσε πάρα πολλά για το πώς λέμε μια φράση, πώς την απευθύνουμε· την απευθύνουμε άραγε σ' αυτόν που λέει το κείμενο ή σε κάποιον άλλον, μας βγαίνει ασυνείδητα ή συνειδητά; Άρα για μένα η ψυχανάλυση είναι μέσα στη γλώσσα, από εκεί αναδύεται.

Σ.Κ.: Ας πούμε δύο λόγια για την αισθητική της παράστασης, τις επιλογές της μουσικής, του σκηνικού κτλ.
Μ.Κ.: Η πρώτη μου αγωνία ήταν να δω πώς εγώ συνδέομαι μ' αυτό το κείμενο, με κάτι που έχει γραφτεί δύομισι χιλιάδες χρόνια πριν. Συζητώντας με τη σκηνογράφο Έλενα Κотασβήλι, είχαμε από κοινού αυτή την αίσθηση της ανασκαφής, του κύκλου.

Σ.Κ.: Διαφαίνεται μια αλληγορική διάσταση σε αυτές τις επιλογές.
Μ.Κ.: Ναι, τι κάνει ο Οιδίποδας; Ψάχνει, σκάβει, μέσα του, στον εαυτό του, στο παρελθόν του.

Σ.Κ.: Τι συμβολίζει ο κύκλος;
Μ.Κ.: Ο κύκλος συμβολίζει πολλά πράγματα. Παραπέμπει στον κύκλο της ζωής. Επίσης, μέσα σε αυτόν τον κύκλο είμαστε όλοι ίσοι· είναι σαν μια αρένα, όπου αυτοί οι άνθρωποι επικοινωνούν μεταξύ τους αλλά συγχρόνως είναι και μια άγονη γη, ένας κρατήρας, μία τρύπα που έχει ανοίξει ώστε να περιλάβει την ανασκαφή του. Επιπλέον, το έργο μιλάει για ένα λοιμό, μια μεγάλη καταστροφή που έχει υποστεί η Θήβα, άρα λειτουργεί και στην κυριολεξία ως ένα άγονο τοπίο. Επίσης, τα υλικά κατασκευής του σκηνικού είναι όλα πολύ οργανικά κι αυτό γεννήθηκε από την επίσκεψή μας στο Κούριο. Η φύση, οι πέτρες του χώρου μάς συνδέουν μ' αυτό το παρελθόν. Το 2022, ένα ανθρώπινο σώμα, όταν βρίσκεται σ' αυτό το θέατρο εισπράττει αυτό το περιβάλλον, και αυτή την αίσθηση του χώρου θέλαμε να μεταφέρουμε με το σκηνικό μας. Επίσης, η αίσθηση της φθοράς, της φυσικής φθοράς του τοπίου, αλλά και των ανθρώπων, οι οποίοι εισέρχονται ικέτες, προσπαθώντας να λύσουν αυτό που τους συμβαίνει, διακρίνεται και στα κοστούμια. Πρόκειται για σύγχρονα ρούχα, που αποπνέουν, όμως, μια διαχρονικότητα. Είναι αναγνωρίσιμα, ούτε παλιά, ούτε τόσο καινούργια που να μας αποκόπτουν από το παρελθόν. Η μουσική της μπάντας Mohammad (ΜΜΜΔ) είναι σύγχρονη, έχει μια δόνηση, έναν καταπληκτικό ήχο, που είναι σαν να βγαίνει απ' τα έγκατα, από αυτό τον κρατήρα. Ο κραδασμός αυτού του κειμένου, είναι πολύ δυνατός, είναι σαν να μας χτυπάει, γι' αυτό αισθάνομαι ότι είναι και ηχητικός· είναι ένα πράγμα που το αισθανόμαστε, που γεννιέται μέσα μας και μας γεννάει κάτι, μας συγκινεί. Η κίνηση μας είναι απλή, καθημερινή, καθώς παρατηρούμε πως αυτά τα σώματα κινούνται μαζί και απέναντι το ένα από το άλλο.

Σ.Κ.: Συντείνουν όλα αυτά τα στοιχεία που μας περιέγραψες σε μια αίσθηση διαχρονικότητας και ευρύτητας της σύλληψης...
Μ.Κ.: Αλλά και της ανθρώπινης υπόστασης που είναι πολύ σημαντική.

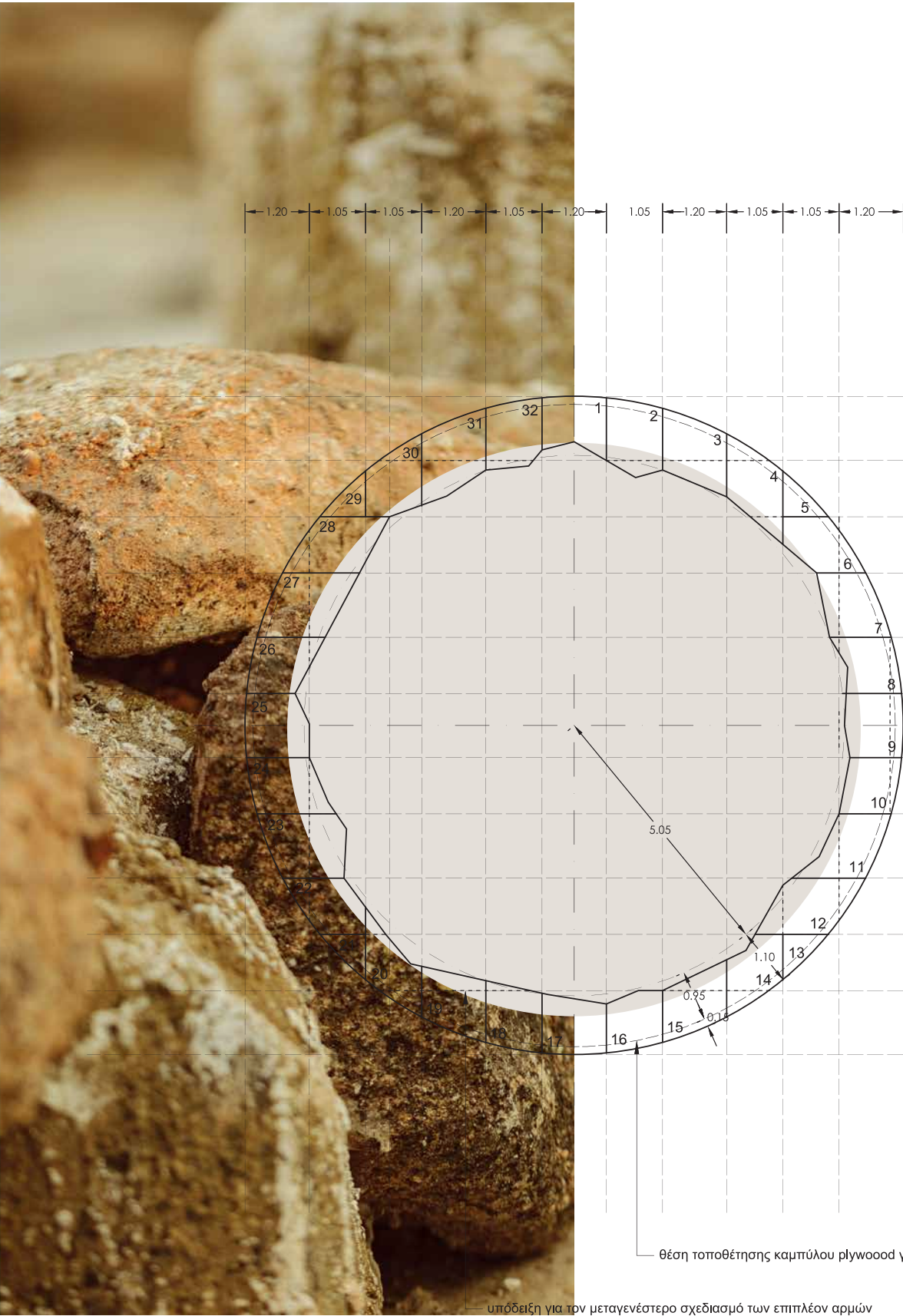
*Αποσπάσματα από τη συζήτηση ΘΟΚTalk που πραγματοποιήθηκε στις 20 Ιουνίου 2022 στην Κεντρική Σκηνή ΘΟΚ-Αίθουσα Εύης Γαβριηλίδης. Διατηρήθηκε σε ένα βαθμό, η προφορικότητα του λόγου.

Οιδίπους
Τύραννος

Έλενα Κοτσασβήλι
Σκηνογράφος

Πρωταρχική σκέψη και επιθυμία μας ήταν η δημιουργία ενός «μη σκηνικού», δηλαδή ενός τοπίου που να ενσωματώνεται οργανικά στον θεατρικό χώρο· ενός άγονου τοπίου, με αφορμή τον λοιμό που έχει σκιάσει την πόλη της Θήβας. Την ίδια ώρα, ένα σκηνικό γεμάτο συμβολισμούς. Έτσι, γεννήθηκε η ιδέα για ένα χώρο που παραπέμπει ταυτόχρονα σε ανασκαφή, κρατήρα αλλά και σε μαζικό τάφο. Μια ανασκαφή, απ’ όπου αναδύονται στο φως κρυμμένα αρχέγονα ένστικτα και επιθυμίες, τόσο μέσα στην εξέλιξη της πλοκής του έργου και της αποκάλυψης της ταυτότητας του Οιδίποδα, όσο και των ιδίων των θεατών. Αυτή η ρωγή δηλαδή, στο πιο μακρινό παρελθόν μας, ενισχύει και την έννοια του κρατήρα, ο οποίος την ίδια στιγμή συμβολίζει και τις εσωτερικές συγκρούσεις του τραγικού ήρωα. Μια ματιά μέσα στον κρατήρα, μάς ωθεί να αισθανθούμε το περιεχόμενό του, τόσο ατομικά όσο και συλλογικά.

Σε ό,τι αφορά το αισθητικό αποτέλεσμα, κύρια επιδίωξη ήταν η δημιουργία ενός ρεαλιστικού χώρου. Χρησιμοποιήθηκαν φυσικά υλικά, όπως διαφορετικές ποικιλίες χώματος, σε συνδυασμό με ξύλο και άλλα υλικά που εξελίχθηκαν γλυπτικά και ζωγραφικά, για να αποδώσουν με αληθοφάνεια το ζητούμενο. Αυτό υλοποιήθηκε χάρη στη σημαντική συνδρομή των δημιουργών Στέφανου Νεάρχου και Ιφιγένειας Αβραάμ.

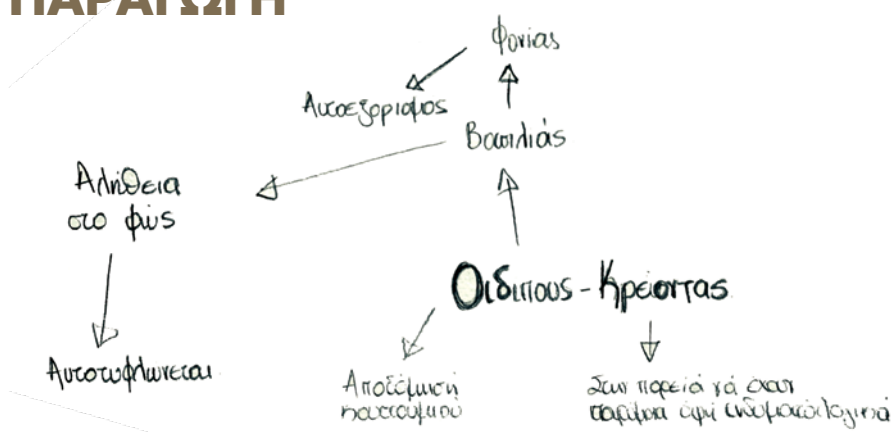
θέση τοποθέτησης καμπύλου πλγwood για κλείσιμο της βάσης

Οιδίπους
Τύραννος

Έλενα Κοτσασβήλι
Σκηνογράφος

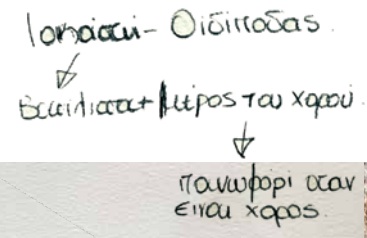
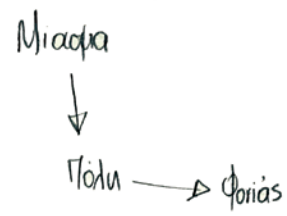
Η δημιουργία ενός «μη σκηνικού»,
δηλαδή ενός τοπίου που να ενσωματώνεται
οργανικά στον θεατρικό χώρο·
ενός άγονου τοπίου, με αφορμή τον λαιμό
που έχει σκιάσει την πόλη της Θήβας.

Οιδίπους
Τύραννος

Κωνσταντίνα Ανδρέου
Ενδυματολόγος

Πρόθεση μου ήταν η δημιουργία σύγχρονων αλλά και δι-
αχρονικών κοστούμιών, εμπνευσμένων από καθημερινά
ενδύματα, τοποθετημένα χρονικά στην εποχή του μεσοπο-
λέμου. Ο λαός της Θήβας βρίσκεται σε λειμό, ο Χορός,
ένα σύνολο ανθρώπων της καθημερινότητας που μέσα
από αυτό αναπηδούν οι βασικοί ρόλοι της τραγωδίας: ένα
σύνολο ανθρώπων ντυμένο με φθαρμένα, σκονισμένα
και ταλαιπωρημένα, από το πέρασμα του χρόνου, ρούχα.

Ο Οιδίποδας, που είναι τόσο αγαπητός στον λαό του,
προσπαθεί να βρει την αλήθεια για να σώσει την πόλη
του, αναζητώντας παράλληλα τη βιολογική ταυτότητά του.
Πάνω σε αυτή τη σκέψη έγινε και η σύλληψη του κο-
στούμιού του, ως ένα πιο σύγχρονο, απλό και γειωμένο
κοστούμι, το οποίο να μπορεί να αφομοιώνεται στο σύ-
νολο. Αυτό ήταν μια έντονη εικόνα που είχαμε στο μυαλό
μας εξαρχής. Μέσα από την πορεία του τραγικού χαρα-
κτήρα, παρατηρούμε την αποδόμηση του κοστούμιού του
επί σκηνής.

Η Ιοκάστη και ο Κρέοντας είναι, επίσης, αυτόνομες μονά-
δες αλλά παράλληλα και ένα με το σύνολο. Ο Τειρεσίας,
με τη σοφία που τον διακατέχει, εισέρχεται στη σκηνή ως
περιπλανώμενος μέσα στο χρόνο, ενώ ο Χορός, ζώντας
μέσα σε μία κατεστραμμένη πόλη αποζητά τη σωτηρία του.

Οιδίπους Τύραννος

Κωνσταντίνα Ανδρέου
Ενδυματολόγος

Μέσα από την πορεία του τραγικού χαρακτήρα, παρατηρούμε την αποδόμηση του κοστούμιού του επί σκηνής.

Όλο αυτό το διάστημα, ερχόντουσαν στο μυαλό μου οι γυναίκες του σήμερα και πόσο ουσιαστικά ή μη, έχουν αλλάξει τα πράγματα για αυτές στην πλειοψηφία τους, πόσο ορίζουν το σώμα και την πρόοδο τους.

Οιδίπους Τύραννος

Πόπη Αβραάμ
Ιοκάστη

Ερμηνεύετε την Ιοκάστη στον Οιδίποδα Τύραννο του Σοφοκλή. Ποια είναι τα στοιχεία αυτού του ρόλου που τον καθιστούν θελκτικό για εσάς και ποια γνώση έχετε κατακτήσει μέσα από την αναμέτρηση σας με αυτόν;

Όταν ξεκινήσαμε τις πρόβες και για ανησυχητικά πολύ χρόνο μετά, βρέθηκα παγιδευμένη ανάμεσα σε αυτά που είχα διδαχτεί στη σχολή, για το τι είναι τραγωδία και τι φόρμα και πώς πρέπει να την αντιμετωπίζουμε και να την ερμηνεύουμε και στην πεποίθηση που απέκτησα, παρακολουθώντας αρχαίο δράμα· ως να είναι κάτι ιερό που απλώς το «διαβάζεις» στον κόσμο (με στόμφο –γιατί είναι σπουδαίο), χωρίς να έχεις το δικαίωμα να το αισθανθείς· ως να υποβάθμιζαν τα συναισθήματα, τον όγκο και το μέγεθος του ποιητικού λόγου. Παρακολουθώντας, όμως, τους συναδέλφους μου που είχαν μια μεγαλύτερη οικειότητα με την αρχαία τραγωδία, αντιλήφθηκα πως ο ποιητικός λόγος κοινωνούσε στα αυτιά μου –και ως εκ τούτου και στα αυτιά του θεατή– και γινόταν πιο κατανοητός. Τότε, συνειδητοποίησα πως η αμεσότητα και –θα τολμήσω να πω– η καθημερινότητα του δράματος και του λόγου, έχει μεγαλύτερο αντίκρισμα στον απλό θεατή και κυρίως στους νέους, παρόλο που δεν είναι εξοικειωμένοι με την αρχαία τραγωδία, γιατί δεν την καταλαβαίνουν, καθώς δεν μιλάει, ούτε στο μυαλό τους, ούτε στην ψυχή τους. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει με τη θεία λειτουργία που γίνεται ανυπόφορα πληκτική, γιατί οι νέοι και ο απλός κόσμος δεν καταλαβαίνουν αρχαία ελληνικά. Έτσι, για μένα ήταν ένα σπουδαίο μάθημα η αντιμετώπιση αυτής της καθόλα άρτιας και μέγιστης τραγωδίας, από την Μαρία Κυριάκου. Γιατί έριξε μέσα μου ένα τείχος και κατάφερα να δω με άλλα μάτια, πια, και αυτό το είδος θεάτρου. Γιατί ναι, σημασία έχει να κάνεις θέατρο για να επικοινωνείς με το κοινό και να μοιράζεσαι μαζί του σκέψεις, ιδέες, συναισθήματα κι όχι να το απομακρύνεις ή να το αφήνεις αμέτοχο. Και θεωρώ πως αυτό το πετύχαμε.

Η Ιοκάστη προσπαθεί να αποθαρρύνει τον Οιδίποδα, να τον αποτρέψει. Δώστε μας ένα αδρό ψυχογράφημά της.

Επιθυμία της Μαρίας ήταν να δοθεί μια διαχρονική, σύγχρονη ματιά στο έργο, η οποία να παραπέμπει στους σημερινούς ανθρώπους και στην αέναη αναζήτησή τους για την αλήθεια και την αυτογνωσία με οποιοδήποτε κόστος, στις αναγκαστικές «επιλογές» τους, στην περιδιάβασή τους ανάμεσα στα ερείπια της ζωής τους, αναζητώντας βοήθεια από τους άρχοντες της εξουσίας, στη θρησκοληψία τους, στην πίστη τους στον θεό, στη «μοίρα», στις αμφισβητήσεις, στις αλλαγές στρατοπέδων, θέσεων και πεποιθήσεων. Όλες αυτές οι αναλλοίωτες σταθερές μέσα στους αιώνες, δεν μπορούσαν παρά να με οδηγήσουν σε μια σύγχρονη Ιοκάστη. Μια γυναίκα, για την οποία οι άλλοι –στην προκειμένη και κάθε προκειμένη οι άντρες– αποφασίζουν γι' αυτήν· για το πώς και ποιον θα παντρευτεί, ορίζουν το σώμα της, αν θα κάνει παιδί, αν θα ζήσει το παιδί της ή αν θα γίνει βορά της μισαλλοδοξίας και των φόβων τους. Ακόμα και την υστάτη, όταν αποκαλύπτεται το ανίερο παιχνίδι της «μοίρας», αυτή, το μόνο που θέλει και προσπαθεί είναι να αφήσει το παιδί της στην άγνοια, για να μπορέσει εκείνο να επιβιώσει της αμείλικτης αλήθειας! Για να το σώσει. Να μην υποφέρει, όπως εκείνη. Και αξιοπρεπέστατα, όπως αρμόζει σε μια μάνα, σε μια γυναίκα, οδεύει προς τον θάνατο. Η Ιοκάστη είναι μια γυναίκα γενναία, όπως οι πλείστες γυναίκες, παγιδευμένη μέσα στους ρόλους που καλείται να υποδύεται στη ζωή της, χωρίς να έχει το δικαίωμα να εξωτερικεύει τον ψυχισμό και τα συναισθήματά της και ως εκ τούτου είναι μια βαθιά πληγωμένη γυναίκα που για να κλείσει τις πληγές της σκλήρυνε μέσα στο χρόνο κι έγινε αυτό, που οι άντρες της ζωής της ήθελαν να γίνει. Όλο αυτό το διάστημα, ερχόντουσαν στο μυαλό μου οι γυναίκες του σήμερα και πόσο ουσιαστικά ή μη, έχουν αλλάξει τα πράγματα για αυτές στην πλειοψηφία τους, πόσο ορίζουν το σώμα και την πρόοδο τους. Πόσο τους επιτρέπεται να ξεφύγουν από τους ρόλους της συζύγου, της μητέρας, της γυναίκας, ως αυτόνομες οντότητες. Δυσόμοια χιλιετηρίδες αργότερα, διαπιστώνω πως ελάχιστα έχουμε ξεφύγει από αυτό.

Όπως λέει και ο Ιερέας στον πρόλογο του έργου, «Καρμιάν υπόσταση δεν έχει το άδειο κάστρο ή το έρημο καράβι, δίχως μέσα του ψυχή».

Οιδίπους Τύραννος

Θανάσης Γεωργίου
Οιδίπους

Αν ασπαστούμε τη θέση ότι η διαδρομή του Οιδίποδα για την αναζήτηση της αλήθειας είναι κυκλική, τι περιλαμβάνει, κατά τη γνώμη σας, αυτό το ταξίδι;

Ο μύθος του Οιδίποδα, η πορεία του από την άγνοια στη γνώση είναι το όχημα που χρησιμοποιεί ο Σοφοκλής για να θίξει βασικά υπαρξιακά ζητήματα του ανθρώπου. Τη σύγκρουση του θεϊκού νόμου με τον ανθρώπινο, την εσωτερική σύγκρουση ανάμεσα σε αυτό που επιθυμεί και σε αυτό που η ορθή κρίση τού υπαγορεύει, την ανάγκη του να πιστέψει σε κάτι έξω από τα ανθρώπινα αλλά και την τάση του να αμφισβητεί αυτή την πίστη και, πάνω απ' όλα, την αγωνία του να ορίσει ο ίδιος τη μοίρα του. Αυτό, που εγώ, όμως, κρατάω από την πορεία του, είναι η απελπισμένη του προσπάθεια να κατανοήσει τον εαυτό του, να βρει τη θέση του στον Κόσμο. Να ξεπεράσει την ανθρώπινη «τυφλότητα» και να δει με τα μάτια της ψυχής. Ψηλαφεί στο σκοτάδι χωρίς να γνωρίζει ποιος πραγματικά είναι. Πορεύεται σε έναν επιφανειακό κόσμο που θεοποιεί τον ορθολογισμό και την ευφυΐα, αγνοώντας την τρομερή πραγματικότητα που θα τον συνθλίψει.

Πόσο συσχετίζεται η πολιτική του ταυτότητα με την ύστατη απόφασή του;

Ο Οιδίποδας ενηλικιώνεται και γίνεται «Άρτιος» όχι εξαιτίας της πολιτικής του ταυτότητας και των ικανοτήτων του, αλλά χάρη στην ασίγηστη επιθυμία του να συναντηθεί με την αλήθεια του, με κάθε κόστος. Να την αποκαλύψει και κυρίως να την αποδεχθεί. Όπως λέει και ο Ιερέας στον πρόλογο του έργου, «Καρμιάν υπόσταση δεν έχει το άδειο κάστρο ή το έρημο καράβι, δίχως μέσα του ψυχή». Η ανάγκη του να συναντηθεί με την αληθινή ουσία του εαυτού του ήταν πιο δυνατή από την ντροπή του, αλλιώς θα αυτοκτονούσε, όπως η Ιοκάστη. Γι' αυτό, και η ύστατη απόφασή του είναι να βγάλει ο ίδιος τα μάτια του. Όσο έβλεπε το φως της μέρας ήταν βυθισμένος στο σκοτάδι της άγνοιας. Τώρα, που συνειδητά δεν το βλέπει, δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο ανάμεσα σε αυτόν και την αλήθεια του.

**Ο Κρέοντας είναι το κατεστημένο,
η πίστη στους θεούς και τις παραδόσεις.
Κοιτάζει το μέλλον μέσα από το παρελθόν.**

Οιδίπους Τύραννος

Δρόσος Σκώτης
Κρέων

**Τόσο ο Κρέοντας όσο και ο Οιδίποδας
αρθρώνουν πολιτικό λόγο, υπερασπιζόμενοι
και οι δύο τα της πόλεως. Τι είναι, όμως, αυτό
που τους διαχωρίζει;**

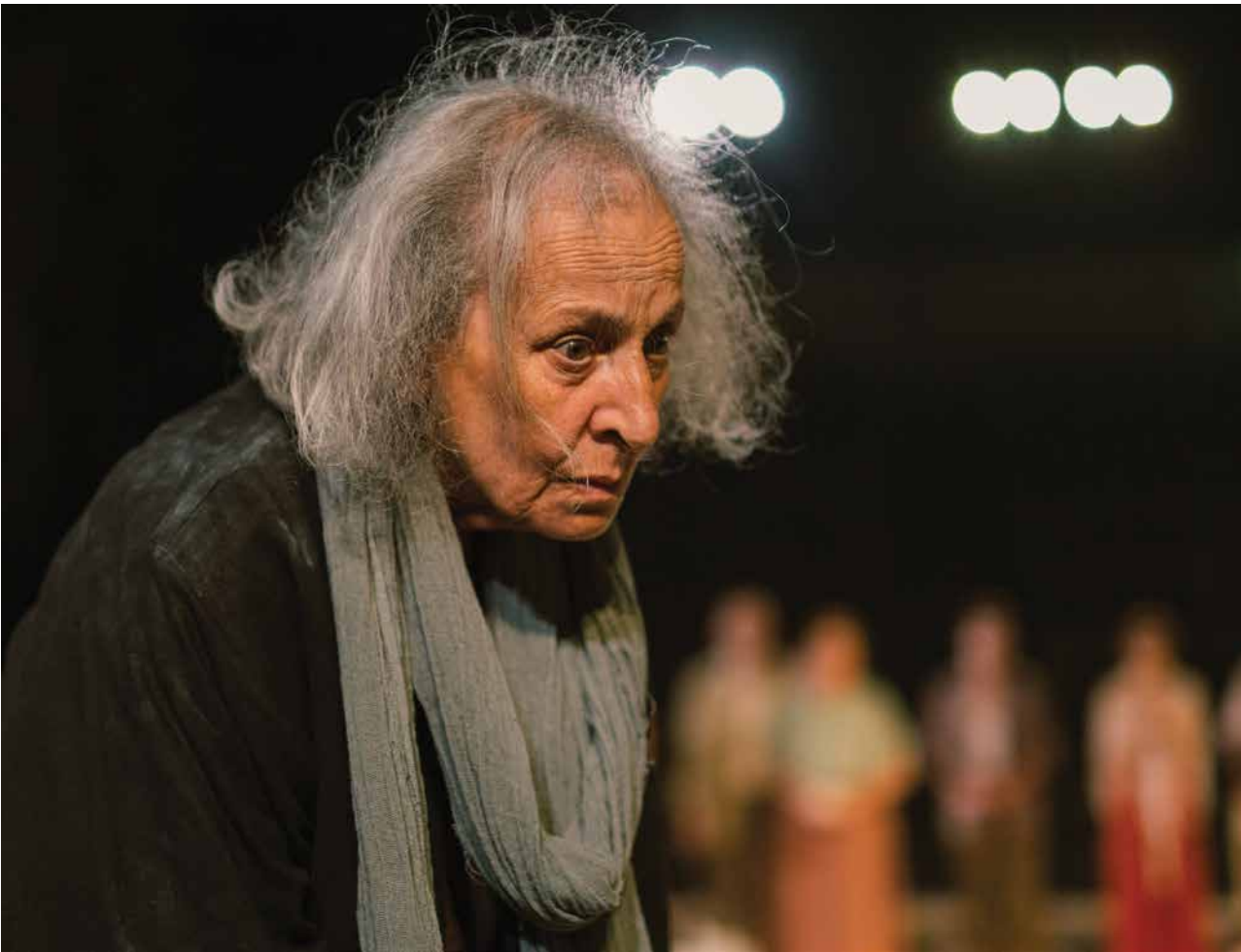
Ο Κρέοντας είναι το κατεστημένο, η πίστη στους θεούς και τις παραδόσεις. Κοιτάζει το μέλλον μέσα από το παρελθόν. Ο Οιδίποδας αμφισβητεί το κατεστημένο και τους θεούς. Δίνει την πίστη του στους ανθρώπους και την ικανότητά τους να ξεπερνούν τα εμπόδια με σκέψη και όχι με προσευχές. Κοιτάζει το μέλλον με βάση το παρόν και προσαρμόζεται στις καταστάσεις.

**«Εγώ πάντως δε λαχταρώ βασιλικές ευθύνες,
μόνο να ζω βασιλικά. Έχω τα πάντα, άφοβα,
και τα 'χω από τα χέρια σου, χωρίς ν'
αναγκαστώ σαν βασιλιάς να κάνω πράξεις
που δεν μου πάνε. Τι να ζηλέψω από το θρόνο
σου;», ομολογεί ο Κρέοντας στον Οιδίποδα.**

Υποκρίνεται ή λέει την αλήθεια;

Αυτό που είναι μεγαλειώδες στα αρχαία κλασικά κείμενα είναι ότι είναι ανοικτά σε όλες τις ερμηνείες. Είναι θέμα απόφασης. Μαζί με τη σκηνοθετρία, στη διάρκεια των προβών, αποφασίσαμε ότι ο Κρέοντας λέει αλήθεια. Δεν κυνηγάει την εξουσία και είναι ευχαριστημένος με τη θέση του στην πόλη της Θήβας. Τα γεγονότα, βέβαια, τον αναγκάζουν να γίνει βασιλιάς.

Είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι σε αυτή την παράσταση ακούς το κείμενο, τον λόγο, και αυτό για μένα είναι το βασικότερο στο θέατρο.

Οιδίπους Τύραννος

Λένια Σορόκου
Τειρεσίας

Πώς ήταν η συνεργασία σας με τους νέους ηθοποιούς της παραγωγής και με μια σκηνοθέτιδα που κάνει την παρθενική της εμφάνιση στο Αρχαίο Δράμα;
Ήταν μια υπέροχη συνεργασία! Έμαθα καινούργια πράγματα μαζί τους και μαζί της. Είναι όλοι τους πολύ δουλευταράδες και διακρίνω σε αυτούς το ίδιο πάθος που είχαμε και εμείς, όντας νέοι δημιουργοί.
Αυτό που ξεχώρισα από τον τρόπο εργασίας της Μαρίας Κυριάκου είναι ο τρόπος που αντιμετωπίζει το κείμενο. Κάνει πολλή μελέτη πάνω σε αυτό, αναλύοντάς το εις βάθος και μάς βοηθάει ιδιαίτερα, διαλέγοντας κάποιες λέξεις, λέξεις-κλειδιά, από τις οποίες το νόημα βγαίνει αβίαστα. Όλοι εμπλεκόμαστε σε αυτή τη διαδικασία, ως σύνολο, και όχι ο καθένας ως άτομο. Ήταν μεγάλη η χαρά μου να δουλεύω μαζί της, καθώς είναι ένας άνθρωπος ψύχραιμος, που έχει μία δική της μέθοδο, η οποία πιστεύω πως λειτουργεί. Πρόθεσή της ήταν να δημιουργήσει κάτι απλό, λιτό, χωρίς φανφάρες και νομίζω πως τα κατάφερε. Είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι σε αυτή την παράσταση ακούς το κείμενο, τον λόγο, και αυτό για μένα είναι το βασικότερο στο θέατρο. Αν και η ίδια πρώτη φορά αναμετρήθηκε με το αρχαίο δράμα, είχε ισχυρή άποψη αναφορικά με το πώς πρέπει να ανεβαίνουν τέτοια κείμενα, καθώς πλέον δεν αφορά την εποχή μας το παλιό στυλ. Υπάρχει μια σεμνότητα, ταπεινότητα, σαφήνεια και απλότητα στον τρόπο της Μαρίας που ίσως ταιριάζει στην εποχή μας.

Υποδύεστε τον Τειρεσία στον Οιδίποδα Τύραννο του Σοφοκλή. Πώς διαχειρίζεστε και πώς μεταφέρετε επί σκηνής τον αινιγματικό, προφητικό του λόγο, ενώ ταυτόχρονα εκφράζει την αλήθεια;
Η Μαρία με βοήθησε πολύ στον τρόπο που υπάρχει ιδιοσυγκρασιακά ο Τειρεσίας. Απαιτούσε να έχει μία παρουσία, να είναι εκεί, να έχει υπόσταση. Ο Τειρεσίας είναι μυστήριος άνθρωπος αλλά δεν είναι ο ξεχωριστός. Είναι ένας άνθρωπος, όπως όλοι οι άλλοι, που του δώσανε ένα χάρισμα, να βλέπει πιο βαθιά, και που αυτό συγχρόνως αποτελεί και μπελά του, καθώς δεν του αρέσει. Ξεκινάει τη φράση του «Τι άγριο πράγμα η γνώση, όταν δεν βοηθάει όποιον την έχει», εννοώντας τον εαυτό του που είναι αναγκασμένος να πει αυτά τα πράγματα σε αυτούς τους ανθρώπους. Αυτό δηλώνει πως αυτό το χάρισμα είναι και μια κατάρα, φυσικά, καθώς πιστεύω πως βασανίζεται, μέσα του πληγώνεται γι' αυτά που συμβαίνουν στον Οιδίποδα. Από την πρώτη φράση το αντιλαμβάνεσαι. Δεν θέλει να πει τίποτα, γιατί ξέρει πως θα πληγώσει και γνωρίζει, επίσης, και το αποτέλεσμα της γνώσης αυτής. Σε αυτό συντέλεσε και η μετάφραση του Μίνωα Βολανάκη. Είναι άμεση, καθαρή. Ο Τειρεσίας είναι καθαρός απέναντι στον Οιδίποδα, άσχετα αν ο Οιδίποδας δεν θέλει να ακούσει.

Ποιες είναι οι ιδιαιτερότητες αυτού του ρόλου;
Μοιάζει να φέρει όλους τους χρόνους, γνωρίζει ένα πλατύτερο παρελθόν απ' ότι το δικό μας, ζει το παρόν και έχει το χάρισμα του μέλλοντος, το οποίο δεν είναι πάντα ευχάριστο, όμως, δεν παύει να είναι ένας απλός άνθρωπος, τον οποίο δεν αντιμετωπίσα ως κάτι εξωγήινο, σαν κάτι που ήρθε από τον ουρανό. Είναι σκλάβος του θείου· όπως ένας χαρισματικός ιερέας, που έχει ιδιαίτερη σχέση με τα θεία και μπορεί να κατανοήσει πράγματα που άλλοι δεν μπορούν.

Τι σας προσέφερε η επαφή σας με αυτόν τον ρόλο;
Πολλή χαρά, καθώς είναι κάτι που δεν έχω ξανακάνει. Ήταν μια πρόκληση, όπως ήταν π.χ. η ανάθεση του ρόλου του Μερκούτιου στο Ρωμαίος και Ιουλιέτα του Σαίξπηρ (1991, ΕΘΑΛ). Και φυσικά, γνώση.

«Σήμερα γεννιέσαι και πεθαίνεις σήμερα», αποφαίνεται σιβυλλικά ο Τειρεσίας απευθυνόμενος στον Οιδίποδα. Τι σκέφτεστε, όταν ακούτε τη συγκεκριμένη φράση;

Οιδίπους Τύραννος

Χορός

Δημήτρης Αντωνίου

Ο Οιδίποδας διεξάγει μία δικαστική έρευνα, όπως φαίνεται από τη χρήση του ρήματος ζητώ. Ο ζητών, όμως, είναι και το ζητούμενο, ο ερωτών είναι η απάντηση και στο ερώτημα (Ποιος είναι το μίasma;). Εμφανίζεται σαν γιατρός που είναι πρόθυμος να προσφέρει τη θεραπεία στους άλλους, δεν γνωρίζει ότι ο ίδιος είναι ανίατα άρρωστος και πως η ηθική του μόλυνση είναι η αιτία της συμφοράς που έπεσε στην πόλη. Ρωτώντας τον Τειρεσία (Ποιος με γέννησε;) λαμβάνει αινιγματική, γριφώδη απάντηση «Σήμερα γεννιέσαι και πεθαίνεις σήμερα». Η συγκεκριμένη φράση διακατέχεται, ίσως, από τη μέγιστη τραγική ειρωνεία του έργου. Σήμερα που μαθαίνεις ποιος σε γέννησε, ποιος είσαι, πεθαίνεις σήμερα. Ο θάνατος του Οιδίποδα συμβολίζεται από τα επερχόμενα πάθη του. 1) Προκαλεί την τύφλωσή του 2) Επιζητεί τον εξορισμό του 3) Χάνει την οικογένεια και την πατρίδα του. Φέρνοντας αυτή τη φράση στο σήμερα, το μυαλό μου ταξιδεύει στη μανία και τη δίνη του πολέμου, που μαστίζει τον πλανήτη μας (αν είναι ποτέ δυνατόν το 2022). Σήμερα που γεννιέται ένας πόλεμος, πεθαίνει κόσμος... Σήμερα, γνωρίζουμε τόσο με ιστορικά, όσο και σύγχρονα παραδείγματα ότι οι συνέπειες είναι ανεπανόρθωτες. Πρόσφατα, στις 8 Μαΐου 2022, συμπληρώθηκαν 77 χρόνια από το τέλος του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου στην Ευρώπη. Και ενώ η σύγκρουση που στοίχισε εκατομμύρια ζωές, είναι σταθερά ένα από τα μεγαλύτερα παραδείγματα της φρίκης του πολέμου, οι ένοπλες συγκρούσεις εξακολουθούν να είναι η πιο σκληρή πραγματικότητα των ημερών που διανύουμε. Ουκρανία, Συρία, Παλαιστίνη, Υεμένη, Αφγανιστάν, Μεξικό, Βραζιλία, Ινδία, Πακιστάν. Τα τελευταία δύο χρόνια γίνονται αναφορές για ένοπλες συγκρούσεις που εμπλέκονται εθνικές εισβολές, κρατικές δυνάμεις ή και ομάδες ανταρτών. «Άμετροι νεκροί ο λαός μου». Μια φράση της παρόδου, ιστορική, διαχρονική και άκρως επίκαιρη. Ας ελπίσουμε, κάποτε, να σταματήσει η ακόρεστη, για αίμα, δίψα του πολέμιου Άρν. Είθε να ζούμε τα τελευταία δείγματα πολέμου!

Αιμιλία Βάλβη

Σκέφτομαι τον κύκλο των πραγμάτων και το εφήμερο της θνητότητας. Και καθώς η ζωή μου συνδέεται με το θέατρο και το θέατρο συνδέει τη ζωή μου, η φράση του Οιδίποδα μου υπενθυμίζει ότι ο μόνος αληθινός χρόνος είναι το παρόν. Το θέατρο είναι η κατεξοχήν τέχνη του παρόντος. Γεννιέται και πεθαίνει σήμερα. Είναι η ανάσα, που γίνεται λόγος στο σώμα του ηθοποιού και ψυχή που απευθύνεται στους θεατές και στο σύμπαν. Γεννιέται και πεθαίνει σήμερα. Κι ενδιάμεσα, μεσουρανεί ο Λόγος, ο νους, το μεγαλείο της συγκίνησης. Σε μια εποχή που η φυσική φθορά και ο φυσικός θάνατος αντιμετωπίζονται με απέχθεια, η φράση αυτή με βοηθάει να θαυμάζω τη στιγμή της γέννησης και ν' αποδέχομαι τον θάνατο των πραγμάτων. Με ευγνωμοσύνη. Γιατί σε αυτόν τον ενδιάμεσο χρόνο, επέλεξα –στη ζωή και στη σκηνή– να μην είμαι μόνη, μα να συνυπάρχω, στο εδώ και στο τώρα –όσο μπορώ– με εντιμότητα, συνέπεια, αλήθεια, αγώνα, συλλογικότητα και αγάπη. Στο σύντομο αυτό ενδιάμεσο της γέννησης και του θανάτου, αξίζει να κάνουμε τη δική μας υπέρβαση προς το Φως.

Ο μάντης συμβολίζει, πάντα, κάτι θεϊκό, κουβαλά, πάντα, μαζί του μια γνώση που οι θνητοί δεν κατέχουν, κουβαλά ένα ψίθυρο θεού και τον μεταφέρει στους ανθρώπους. Αυτόν τον θεϊκό ψίθυρο άκουσαν και οι αρχαίοι τραγικοί, κάποτε, και τον μεταφέρουν μέσα από τις τραγωδίες. Ο Σοφοκλής, πολύ συχνά στο έργο του, δείχνει πως μέσα του κατοικούσε το σύμπαν, ότι εννόησε το όλον, το μπρος-πίσω της ανθρώπινης ύπαρξης που τελικά δεν υπάρχει, παρά μόνο στο μυαλό. Αυτή η φράση συμπυκνώνει την κοσμοθεωρία του μα δεν ηχεί θετικά στα αυτιά του Οιδίποδα. Στην ανθρωπότητα, σε εμάς τους θεατές και αναγνώστες αφήνει ένα μήνυμα που, αν το συλλάβεις κουβαλά ελπίδα μέσα του, σήμερα γεννιέσαι και πεθαίνεις σήμερα, λοιπόν, σήμερα, ούτε στο παρελθόν ούτε στο μέλλον, σήμερα, στο επόμενο δευτερόλεπτο, όλα υπάρχουν εδώ, σήμερα, το σήμερα προβλέπει το μέλλον που κάποτε θα γίνει παρελθόν. Απ’ το σήμερα του καθενός, από εμάς εξαρτάται το μέλλον και το παρελθόν· σήμερα γεννιέσαι, κάνε κάτι, γιατί και σήμερα πεθαίνεις, όλα μπορούν να χωρέσουν στο επόμενο δευτερόλεπτο του σήμερα. Ευχαριστούμε Μάντη Τειρεσία, για τη θύμηση.

Κάθε φορά που ακούω τη συγκεκριμένη φράση, σκέφτομαι ότι την ίδια στιγμή που αυτή εκφέρεται, κάποιος γεννιέται και κάποιος πεθαίνει. Και τώρα που το γράφω σκέφτομαι ότι το ίδιο συμβαίνει. Τώρα, κάποιος φεύγει και κάποιος άλλος έρχεται. Σκέφτομαι πως ζούμε, αγνοώντας την ευθραυστότητά μας και το ότι κάποτε θα πεθάνουμε. Μπορεί και σήμερα. Η φράση εμπεριέχει τη δύναμη της γνώσης, γι’ αυτό, θεωρώ, ότι είναι μια από τις πιο ισχυρές φράσεις του έργου. Η γνώση απουσιάζει από τον Οιδίποδα, που ζει στο σκοτάδι, λόγω της άγνοιας της αληθινής του φύσης. Μ’ αυτήν τη φράση σκέφτομαι, επίσης, τη μέρα και τη νύχτα. Πάντα θα ξημερώνει και πάντα θα νυχτώνει μ’ εμάς ή χωρίς εμάς. Σκέφτομαι τις εικοσιτέσσερις ώρες που έχει μία μέρα. «Ένα σήμερα». Σκέφτομαι το σήμερα χωρίς το αύριο. Σκέφτομαι τα εφημερόπτερα, που η ζωή τους διαρκεί εικοσιτέσσερις ώρες. Σήμερα γεννιούνται και πεθαίνουν σήμερα. Αλλά πετούν αδιάκοπα. Ζουν μόνο μία μέρα αλλά τι μέρα! Σκέφτομαι ότι η φράση είναι λυτρωτική.

Οιδίπους
Τύραννος

Χορός

Αναπόφευκτα, βρίσκομαι αντιμέτωπος με ένα από τα τεράστιας σημασίας δίπολα που θέτουν προς αναζήτηση τα κείμενα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. Το δίπολο της Ζωής* και του Θανάτου, ίσως στην πιο συμπυκνωμένη του μορφή –από πλευράς νοήματος και πιθανών ερμηνειών– εξόχως ειρημένο από το στόμα του Τειρεσία. Πόσο ταυτόσημη μπορεί να είναι η ζωή με τον θάνατο; Πόσο λυτρωτική η γέννηση και πόσο μάταιος ο θάνατος; Πόσο μάταιη η γέννηση και πόσο λυτρωτικός ο θάνατος; Μας φέρνει, μας κρατάει και μας παίρνει από τη ζωή, μια ανάσα, μια εισπνοή και μια εκπνοή και μέσα σ’ αυτήν τη διάρκεια πασχίζει κανείς να χωρέσει επτά ζωές και σχεδόν δεν καταφέρνει να ξεχωρίσει την ουσία της μίας και μοναδικής ζωής. Ο Οιδίποδας, γεννιέται δυο φορές και θα πεθάνει μία. Και θα δεχτεί να λυτρωθεί, σε μια μέρα μέσα και απ’ αυτά που μαθαίνει και απ’ αυτά που αποφασίζει να πράξει. Εάν μπορώ να εμπλακώ προσωπικά και διερευνητικά με τη συγκεκριμένη φράση, θα έλεγα πως μόνον αισιόδοξα θα μπορούσα να σκεφτώ ακούγοντάς την, αφού παρακινεί –κατ’ εμέ– καθέναν ν’ αναλογιστεί, να αποφασίσει και να δράσει ως προς το τι θεωρεί λύτρωση. * όπου ζωή και θάνατος, δεν θέτω απαραίτητα τη βιολογική τους υπόσταση.

«ἤδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ»
Με αυτή την αινιγματώδη φράση ο Τειρεσίας, γνωρίζοντας όσα ακολουθούν, προσπαθεί να απέλθει, προκαλώντας, όμως, την ταραγμένη ψυχή του Οιδίποδα.
Αυτός, ο Κορυφαίος, έσωσε την πόλη της Θήβας, λύνοντας το αίνιγμα της Σφίγγας, ανακηρύχθηκε βασιλιάς από τον λαό, διαπράττει και την απόλυτη ύβρη.
Η νέμεσις θα αποκαλύψει την αληθινή του ταυτότητα «θα γεννηθεί» ενώ παράλληλα «θα πεθάνει» μίasma, αναχωρητής και αυτοεξόριστος από τον ίδιο του τον Εαυτό, από την επέλαση της σαρωτικής αλήθειας.
Αυτά σε μια φιλολογική προσέγγιση των στίχων.
Όμως, σε δεύτερη ανάγνωση διακρίνεται έντονα το ποιητικό ερώτημα.
Αυτή η υπέρβαση Εαυτού, αυτό το ταξίδι της αναγνώρισης, προμηνύουν την καταστροφή, όταν αδιαφορεί κανείς για τους σκληρούς νόμους της μοίρας;
Η πιο τρυφερή και ανθρώπινη πράξη στο σύμπαν του έργου οδηγεί στον όλεθρο.
Η απάντηση του βοσκού στην ερώτηση του Οιδίποδα βασιλιά, γιατί έσωσες ένα μωρό που στο έδωσαν για να πεθάνει, είναι αφοπλιστική.
«Το λυπήθηκα».

Μια φράση που σου δίνει ελπίδα και την ίδια στιγμή πόνο. Τίποτε δεν είναι δεδομένο στη ζωή μας. Πρέπει να παλεύεις στη ζωή, να πέφτεις κάτω, να ξανασηκώνεσαι και να ζεις κάθε μέρα σαν να είναι η τελευταία!

Στίχος σπουδαίος, λόγια γεμάτα με πολλαπλές ερμηνείες και μηνύματα, από τον μεγάλο ποιητή. Αυτό είναι βέβαια και ο λόγος, που αυτά τα κείμενα έχουν τεράστιο λογοτεχνικό βάρος. Μέσα σε μία φράση, σε πέντε λέξεις, ο Τειρεσίας υπονοεί πολλά.
Η αίσθηση που δίνεται στο δικό μου αυτί, λέγοντας αυτή την τόσο αινιγματική φράση ο Τειρεσίας στον Οιδίποδα, είναι ότι «Σήμερα θα λάβεις τη γνώση (θα μάθεις ποιος πραγματικά είσαι, ποιανού γόνος), αλλά αυτή η γνώση που τόσο απαρνείσαι (όσο και να θες να αποφύγεις το πεπρωμένο σου) είναι αυτή που θα σε καταρρακώσει. Σήμερα λοιπόν, θα λάβεις την αλήθεια. Στο χέρι σου είναι πώς θα διαχειριστείς την αλήθεια. Μπορεί να σε σκοτώσει, μα και να σε αναστήσει».

Οιδίπους Τύραννος

Χορός

«Σήμερα». Όλη η τραγωδία του Οιδίποδα διαδραματίζεται σε μία μόνο μέρα. Μέσα σε εικοσιτέσσερις ώρες, ο Οιδίπους από βασιλιάς της Θήβας, γίνεται υβριστής προς τους θεούς, τον μάντη Τειρεσία και τους χρησμούς και οδηγείται στην απόλυτη καταστροφή. «Γεννιέται», γιατί αποκαλύπτεται η αλήθεια, η ταυτότητά του και, συνεπώς, συνειδητοποιεί, πως το μίσμα είναι αυτός. Ωστόσο, ενώ πιστεύει πως φωτίζοντας την αλήθεια θα φωτιζόταν κι ο ίδιος, εντέλει όχι μόνο δεν «φωτίζεται» αλλά βυθίζεται μέσα στο απόλυτο σκοτάδι, κυριολεκτικά και μεταφορικά. «Πεθαίνει», ολοκληρωτικά, χάνοντας τα πάντα. Αυτή τη φράση του Τειρεσία, τη συνδέω με μία άλλη από το Τέταρτο Στάσιμο του Χορού, αμέσως μετά την αποκάλυψη της αλήθειας, «..την ίδια στιγμή που γεννιόταν, γεννούσε».. Την ίδια στιγμή που γεννιέται, η μοίρα του είναι προδιαγεγραμμένη. Ο Οιδίποδας είναι προορισμένος να γεννηθεί, να «γεννήσει» τα παιδιά της μάνας του, σμίγοντας μαζί της, να σκοτώσει τον πατέρα του και να «πεθάνει». Και μέσα σε μία μόνο μέρα, όλα αυτά έρχονται στο φως. Για τόσους ανθρώπους, η ζωή τους αλλάζει μέσα σε μία μέρα. Μία ώρα. Μία στιγμή. Στην περίπτωση του Οιδίποδα, η μέρα που ανέτρεψε τα πάντα, που έδωσε όλες τις απαντήσεις που έψαχνε, η μέρα που όλα βγήκαν στο φως, ήταν και η μέρα με το περισσότερο σκοτάδι.

«Για πάντα, όχι. Θα ξαναγυρίσει,
Θα επιστρέψει, θα ξαναγυρίσει.
Με τα λευκά της μέλη, την λευκή της χάρη,
θα έλθ' η άσπρη μας νεότης να μας πάρει.
Με τα λευκά της χέρια θα μας πιάσει,
Και μ' ένα σάβανο λεπτό απ' την ασπράδα της βγαλμένο,
με κάτασπρο ένα σάβανο απ' την ασπράδα της,
βγαλμένο
θα μας σκεπάσει».

Κ. Π. Καβάφη, «La Jeunesse Blanche»

Οιδίπους Τύραννος

Χορός

Στη ζωή μου, πάντα προσπαθώ να μάθω, να κατανοήσω και να δώσω έμφαση στα νοήματα. Και με τον καιρό συνειδητοποίησα ότι, όσο περισσότερο αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο γύρω μας, τόσο περισσότερα πράγματα θα μας ενοχλούν. Ανακάλυψα ότι η ελπίδα στην καρδιά και ο αγώνας στο μυαλό είναι τα μόνα πράγματα που μας κρατάνε να αισθανόμαστε ζωντανοί. Το να είσαι ζωντανός δεν σημαίνει μόνο να γνωρίζεις και να καταλαβαίνεις αλλά και να είσαι πρόθυμος να αλλάξεις τον κόσμο προς το καλό, ακόμη κι αν τις περισσότερες φορές δεν μπορούμε να το πετύχουμε. Πιστεύω στο ποίημα του Ναζίμ Χικμέτ ότι «Αν δεν καείς εσύ, αν δεν καούμε εμείς, πώς θα γενούν τα σκοτάδια λάμψη».

Φωτογραφία: ©2022 Association

Το Διεθνές πρόσωπο του ΘΟΚ και το Τμήμα Θεατρικής Ανάπτυξης

Το Τμήμα Θεατρικής Ανάπτυξης κλείνει την παρουσία του στον ΘΟΚ με την παρούσα μορφή φέτος, μετά τη δημιουργία του πολυαναμενόμενου Υφυπουργείου Πολιτισμού και τη μεταφορά σε αυτό αρκετών αρμοδιοτήτων σε σχέση με το θέατρο. Παραμένει, όμως, ενεργό ως τμήμα ανάπτυξης προγραμμάτων του Κρατικού Θεάτρου και συνεχίζει τις ήδη ειλημμένες υποχρεώσεις και θαυμάσιες προκλήσεις, στις οποίες έχει εμπλακεί τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Σε ό,τι αφορά τα Ευρωπαϊκά προγράμματα, αν και δεν έγινε κατορθωτή η χρηματοδότηση προγράμματος, για το οποίο είχε κατατεθεί σημαντικός όγκος δουλειάς με άλλους σημαντικούς Ευρωπαϊκούς θεατρικούς φορείς, κάτω από την ομπρέλα της Κουατριενάλε Πράγας, δύο άλλα προγράμματα, στα οποία έχει ενεργή συμμετοχή ο ΘΟΚ, είναι στη λίστα των επιτυχόντων για χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Παράλληλα, συνεχίζεται η συνεργασία και διάδραση τόσο με τη Σύνοδο των Θεάτρων της Ευρώπης (ETC) και το πρόγραμμα Young Europe, όσο και με την Κουατριενάλε Πράγας και το δίκτυο συνεργατών της, όπου ήδη άρχισαν οι διεργασίες για την επόμενη παγκόσμια έκθεση σκηνογραφίας.

Φωτογραφία: ©Jan Hromádka/ZDENĚK SOKOL

Δημιουργική Ευρώπη

Δuo προγράμματα συνεργασιών στα επόμενα τρία χρόνια με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση και σπουδαία δίκτυα συνεργατών υπόσχονται πλούσιο πεδίο δράσης στους ανθρώπους του θεάτρου μέσω του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου.

Theatre in the Palm

Η Ευρωπαϊκή πλατφόρμα θεάτρου για τη στήριξη της συνεργασίας και της ενίσχυσης ανερχόμενων καλλιτεχνών Theatre in the Palm στοχεύει να λειτουργήσει ως θερμοκήπιο νέων φωνών, «από τη σελίδα στη σκηνή», με κύρια έμφαση στην επαγγελματική ανάπτυξη και βελτιστοποίηση των δυνατοτήτων συνεργασίας ανάμεσα στους καλλιτέχνες και τους πολιτιστικούς οργανισμούς των χωρών της πλατφόρμας.

Η πλατφόρμα δημιουργήθηκε από 12 οργανισμούς από αντίστοιχο αριθμό Ευρωπαϊκών χωρών, με στόχο να στηρίξει ανερχόμενους καλλιτέχνες και ανθρώπους των τεχνών να συν-δημιουργήσουν και να διαδώσουν τη δουλειά τους, δημιουργώντας ένα κοινό Ευρωπαϊκό πρόγραμμα εκδηλώσεων από καλλιτέχνες και εκπαιδευτικά προγράμματα, που δεν περιορίζονται από σύνορα.

- **Theatre in the Palm 2022-2025**
- **Young Europe 4 – European Theatre Convention 2022-2025**
- **European Theatre Convention General Assembly, May 2022**
- **Symposium “Where are we?” Prague, May 2022**
- **Prague Quadrennial 2023**

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το Διεθνές πρόσωπο του ΘΟΚ και το Τμήμα Θεατρικής Ανάπτυξης

Περίπου 3,504 ανερχόμενοι καλλιτέχνες θα ενταχθούν στις δράσεις της πλατφόρμας, από τους οποίους 384 θα λάβουν οικονομική ή θεσμική υποστήριξη για να συνδημιουργήσουν, να ανταλλάξουν γνώση, να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να προβάλουν τη δουλειά τους. Το Theatre in Palm υπηρετεί στο έπακρο τους στόχους του Υπο-προγράμματος Ευρωπαϊκές πλατφόρμες του Προγράμματος Δημιουργική Ευρώπη, αυξάνοντας τη δυνατότητα αναγνωρισιμότητας και απασχολησιμότητας των ανερχόμενων Ευρωπαίων καλλιτεχνών και των έργων τους, εκτός των συνόρων των χωρών τους, στην Ευρώπη και αλλού. Επίσης, αποζητά να αυξήσει την πρόσβαση και τη συμμετοχικότητα σε πολιτιστικά γεγονότα και εκδηλώσεις, τόσο των καλλιτεχνών όσο και του κοινού.

Ο όρος ανερχόμενος καλλιτέχνης συχνά χρησιμοποιείται για νέους και πρόσφατους απόφοιτους από κορυφαίες Σχολές Τεχνών, που έκαναν εντύπωση και αναγνωρίστηκαν για το δημιουργικό τους έργο αλλά μπορεί και να αφορά κάποιον που έκανε στροφή στην καριέρα του ή αποφάσισε να επικεντρωθεί στην τέχνη του αντί σε οποιαδήποτε άλλη εργασία. Είναι κάποιος/α που δεν έχει ακόμα εδραιώσει μια συμπαγή φήμη ως καλλιτέχνης/ίδα, με εξειδικευμένη εκπαίδευση στον τομέα του/της (όχι απαραίτητα από ακαδημαϊκό οργανισμό), που είναι στην αρχή της καριέρας του/της και που έχει ήδη παράξει έργο.

Σ' αυτό το υπέροχο βήμα συμμετέχει ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου, με συντονίστρια την αρμόδια Λειτουργό Ανάπτυξης Μαρίνα Μαλένη. Πρόκειται για ένα τριετές πρόγραμμα, το οποίο έχει συνολικό προϋπολογισμό γύρω στα € 2.500.000 για όλους τους εταίρους. Του προγράμματος ηγείται το Φινλανδικό Πανεπιστήμιο Τουρκού.

Μέσω μιας σειράς residencies, της δημιουργίας μιας πύλης συγκεντρωμένης πληροφορίας και της εμπλοκής της κοινότητας, αλλά και μέσα από φεστιβάλ, ευρωπαϊκά θεατρικά εργαστήρια, roadshows και μετακινήσεις, η πλατφόρμα θα διερευνήσει διαφορετικές προσεγγίσεις σε σχέση με τη θεατρική συνεργασία και τη συνδημιουργία σε όλη την Ευρώπη, που θα αντικατοπτρίζουν και θα καταγράφουν τις διαφορετικές μεταξύ τους εφαρμοσμένες τέχνες στον πολιτισμό.

Η πλατφόρμα θα συμβάλει στις προσπάθειες για περιβαλλοντική βιωσιμότητα και ευαισθητοποίηση στον τομέα αυτό και θα υποστηρίξει την προώθηση ενός δίκαιου, περιεκτικού και ποικιλόμορφου περιβάλλοντος για ανερχόμενους καλλιτέχνες, εξετάζοντας αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης του χάσματος των φύλων και καταπολέμησης των διακρίσεων. Από αυτή την άποψη, η προώθηση των ίσων ευκαιριών, των καλύτερων συνθηκών εργασίας και των δίκαιων αποδοχών θα είναι στρατηγικό χαρακτηριστικό των προτεινόμενων έργων.

Εταίροι:

- ✓ Turku UAS, **Φινλανδία** στο ρόλο του αιτητή και συντονιστή με προϋπολογισμό € 392.310
- ✓ Intercult Productions, **Σουηδία**, Μέλος 1 πλατφόρμας, € 210.416
- ✓ Fondazione E35 per la progettazione internazionale, **Ιταλία**, Μέλος 2 πλατφόρμας, € 191.156
- ✓ Smashing times Theatre Company, **Ιρλανδία**, Μέλος 3 πλατφόρμας, € 210.416
- ✓ LEMONGRASS COMMUNICATIONS S.L, **Ισπανία**, Μέλος 4, € 189.016
- ✓ JAIT – INTERNATIONAL THEATRE, **Πορτογαλία**, Μέλος 5, € 210.416
- ✓ Stichting ZID, **Ολλανδία**, Μέλος 6, € 189.016
- ✓ ΑΝΑΖΗΤΗΤΕΣ ΘΕΑΤΡΟΥ, **Ελλάδα**, Μέλος 7, € 191.156
- ✓ European Theatre and Film Institute, **Βέλγιο**, Μέλος 8, € 189.016
- ✓ Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου, **Κύπρος**, Μέλος 9, € 210.416
- ✓ Homemade Culture, **Ρουμανία**, Μέλος 10, € 189.016
- ✓ OECON GROUP, **Βουλγαρία**, Μέλος 11, € 189.016

Το πρόγραμμα καταβάλλει το 80% του κόστους σε προκαθορισμένες δράσεις.

Φωτογραφία: ©Jan Hromádka/ZDENĚK SOKOL

Young Europe

Στην εμβληματική πια δράση της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης (ETC) Young Europe, ο ΘΟΚ ευτύχησε, να είναι μέρος –με τη Λειτουργό Θεατρικής Ανάπτυξης Μαρίνα Μαλένη– της αρχικής ομάδας που τη δημιούργησε την προηγούμενη δεκαετία και την εδραίωσε με τις επόμενες εκδόσεις του προγράμματος, ώστε να συμπεριληφθεί στα EU success stories. Τώρα, ο ΘΟΚ επιστρέφει στην τέταρτη έκδοση του προγράμματος το οποίο εστιάζει στην παραγωγή καινούριων κειμένων και θεατρικών παραστάσεων με/και για νέους ανθρώπους (άνω των δώδεκα ετών), με στόχο τη δημιουργία και την προώθηση ευρωπαϊκού θεατρικού ρεπερτορίου για νέους.

Τούτο γίνεται μέσα από τη συγγραφή και το ανέβασμα καινούριων classroom plays, έργων δηλαδή με δύο ή τρία πρόσωπα, που παρουσιάζονται στον χώρο διδασκαλίας των νέων, στις τάξεις των σχολείων τους από επαγγελματίες.

Η τέταρτη έκδοση του Young Europe εστιάζει στις μη-κυρίαρχες φωνές των κοινωνιών μας, σε ιστορίες που δε λέγονται ή που θα έπρεπε να ακούγονται πιο συχνά και που δεν βασίζονται στην κυρίαρχη λευκή –ετερόφυλη– ανδρική ματιά. Αυτό γίνεται μέσα από τη συγγραφή νέων έργων αλλά και με την ανάσυρση και προβολή «ξεχασμένων» έργων, γραμμένων από ή για μειονότητες.

Οκτώ ανερχόμενοι συγγραφείς που σχετίζονται με μειονότητες, από οκτώ διαφορετικές χώρες θα γράψουν οκτώ νέα έργα για εφηβικό κοινό (ηλικίας δώδεκα ετών και άνω) στην πορεία ενός χρόνου και έπειτα, το κάθε έργο θα παρουσιαστεί από τα θέατρα-μέλη σε σχολικές αίθουσες. Την άνοιξη του 2024 θα οργανωθεί ένα κοινό φεστιβάλ. Παράλληλα, μια επιλεγμένη ομάδα ανθρώπων του θεάτρου θα ανακαλύψει ξεχασμένα έργα, από συγγραφείς ή με θεματικές που αφορούν μειονότητες, τα οποία παραδοσιακά δεν είχαν τις ίδιες ευκαιρίες να παρουσιαστούν στις σκηνές, ώστε να τα αναδείξουν παρουσιάζοντάς τα σε σκηνοθετημένες αναγνώσεις στο κοινό. Το κάθε θέατρο-μέλος της Συνόδου μπορεί να εισηγηθεί έργα που θεωρούνται σημαντικά αλλά παρέμειναν αναξιοποίητα διότι δεν προέρχονταν από κυρίαρχες φωνές.

Στο πρόγραμμα συμμετέχει από την Κύπρο η ανερχόμενη συγγραφέας Ζωή Αποστολίδου και οι θεατρολόγοι Κυριακή Αργυρού και Μαρίνα Μαλένη.

Στην πορεία του έτους, οι συγγραφείς καλούνται να γράψουν classroom plays και να μοιραστούν τα κείμενα και τις λεπτομέρειες της διαδικασίας που ακολούθησαν, θα έχουν καθοδήγηση από μέντορες τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν masterclasses και να γνωρίσουν ήδη υπάρχοντα «ξεχασμένα έργα».

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το Διεθνές πρόσωπο του ΘΟΚ και το Τμήμα Θεατρικής Ανάπτυξης

Φωτογραφία: ©Jan Hromádka/ZDENĚK SOKOL

Οι θεατρικοί φορείς που συμμετέχουν καλούνται να δημιουργήσουν επαγγελματικές ομάδες καλλιτεχνών, ως ομάδες εργασίας, με συγγραφείς, θεατρολόγους, σκηνοθέτες και ηθοποιούς που θα ανεβάσουν τελικά το classroom play.

Όλοι οι Ευρωπαίοι εταίροι του προγράμματος, μέσα από ένα κοινό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που σχεδίασαν, άρχισαν ήδη τη δημιουργική συγγραφική διαδικασία με ένα κοινό εργαστήρι που έγινε στην Πράγα από τις 17 ως τις 19 Μαΐου 2022. Θα ακολουθήσουν η ανάπτυξη, η επεξεργασία και η μετάφραση των έργων, συναντήσεις και το ανέβασμά τους ως επιστέγασμα. Οι παραστάσεις θα είναι μικρής κλίμακας, ευέλικτες, ώστε να μπορούν να ταξιδέψουν τόσο ανάμεσα σε τάξεις σχολείων όσο και ανάμεσα σε χώρες της Ευρώπης τη σεζόν 2023-2024.

Αυτή η δισυνοριακή και διατομεακή συνεργασία θα έχει τα εξής απότοκα:

- 8 νέα έργα για το θέατρο, σε διάφορες γλώσσες, που θα μεταφραστούν και στα αγγλικά
- Μερική δημοσίευση και των 8 θεατρικών έργων (απόσπασμα, σύνοψη κ.λ.π) στη μελλοντική ETC Virtual Library
- 8 παραγωγές classroom plays από τα συμμετέχοντα θέατρα
- Συνεργασία όλων των Εταίρων στο σχεδιασμό του The Writers' Lab και ενός κοινού φεστιβάλ το 2024
- Συμμετοχή όλων των Εταίρων και παρουσίαση όλων των παραγωγών στο 4ο Φεστιβάλ Young Europe την άνοιξη του 2024
- Συλλογή και ανάδειξη των αξιόλογων «ξεχασμένων έργων» της Ευρώπης
- Προβολή συγγραφέων μέσα από συνεντεύξεις

Φωτογραφία: ©Jan Hromádka/ZDENĚK SOKOL

Συμμετέχοντες Οργανισμοί στο Young Europe 4 και Συνεργαζόμενοι συγγραφείς

- ✓ De Toneelmakerij (Ολλανδία), Tomer Pawlicki
- ✓ SNG Nova Gorica (Σλοβενία), Jaka Smerkolj Simoneti
- ✓ Badisches Staatstheater Karlsruhe (Γερμανία), Martin Soofipoor Omam
- ✓ Teatru Malta (Μάλτα), Alex Weenink & Kurt Gabriel Meli
- ✓ Slovak National Drama Theatre (Σλοβακία), Tereza Trusinová
- ✓ Belarus Free Theatre (Λευκορωσία / Ηνωμένο Βασίλειο), Olya Voronkova
- ✓ Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου (Κύπρος), Ζωή Αποστολίδου
- ✓ Junges! Staatstheater Braunschweig (Γερμανία), Emel Aydoğdu

Διεθνείς Μέντορες που κοσμούν με την παρουσία τους τη διαδικασία:

Patty Kim Hamilton
Mohammad Al Attar
Dounia Mahammed
Dino Pešut

Φωτογραφία: ©Jan Hromádka/ZDENĚK SOKOL

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το Διεθνές πρόσωπο του ΘΟΚ και το Τμήμα Θεατρικής Ανάπτυξης

Φωτογραφία: ©Jan Hromádka/ZDENĚK SOKOL

Γενική συνέλευση μελών της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης

Το εργαστήρι για το Young Europe προηγήθηκε της πρώτης Γενικής Συνέλευσης των μελών της Συνόδου με φυσική παρουσία, μετά την πανδημία. Ήταν η μεγαλύτερη συγκέντρωση που έγινε ποτέ στο πλαίσιο των συνελεύσεων, με πάνω από 130 συνέδρους από τα θέατρα-μέλη της Συνόδου, η οποία διοργανώθηκε με τη συνεργασία του Εθνικού Θεάτρου Πράγας, από τις 19 ως τις 22 Μαΐου 2022.

Τις εργασίες της παρακολούθησαν η Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ΘΟΚ κ. Αντιγόνη Παπαφιλίππου, η Αντιπρόεδρος κ. Φλωρεντία Σάββα, ενώ τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή του ΘΟΚ κ. Σάββα Κυριακίδη εκπροσώπησε η Θεατρολόγος του ΘΟΚ κ. Κυριακή Αργυρού. Οι συνελεύσεις, που γίνονται δύο φορές τον χρόνο και τα τελευταία χρόνια γινόντουσαν διαδικτυακά είναι μια ευκαιρία για δικτύωση, καλλιτεχνική συνεργασία και ανταλλαγή απόψεων γύρω από σημαντικά θέματα που απασχολούν τον τομέα του θεάτρου.

Στη συνέλευση της Πράγας, εγκρίθηκε η συμμετοχή στη Σύνοδο δέκα νέων θεατρικών φορέων, αυξάνοντας τον αριθμό των μελών της Συνόδου σε πενήντα-τέσσερα μέλη από τριάντα χώρες, πράγμα που ερμηνεύτηκε ως μια ανανέωση της επιθυμίας για διευρωπαϊκή συνεργασία των ανθρώπων του θεάτρου. Ανάμεσα σε αυτούς και το Εθνικό Θέατρο της Ελλάδας που γίνεται μέλος για πρώτη φορά αλλά και δύο εμβληματικά θέατρα του Ηνωμένου Βασιλείου, το Young Vic και το Royal Lyceum Theatre Edinburgh.

Φωτογραφία: ©Jan Hromádka/ZDENĚK SOKOL

Prague Quadrennial

Συμπόσιο με τίτλο “Where are we?” Πράγα, Μάιος 2022

Ο ΘΟΚ βρέθηκε στο κέντρο του παγκόσμιου γίγνεσθαι των εξελίξεων στη σκηνογραφία, όταν η Λειτουργός Θεατρικής Ανάπτυξης και επίτιμο Μέλος και Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου του Κυπριακού Κέντρου Σκηνογράφων, Αρχιτεκτόνων και Τεχνικών Θεάτρου, Μαρίνα Μαλένη, επιλέγεται ανάμεσα στους ομιλητές και τις παρουσιάσεις για το Συμπόσιο «Where are we?», που διοργανώθηκε, όπως κάθε χρόνο, από το Θεατρικό Ινστιτούτο και την Κουατριενάλε Πράγας, στις αρχές Μαΐου φέτος.

Το συμπόσιο παρακολούθησαν πέρα από ογδόντα άτομα από διάφορες χώρες του κόσμου, καλλιτέχνες, ειδικοί, επιμελητές αλλά και ολόκληρη η διεθνής ομάδα της Κουατριενάλε PQ23. Εκεί, δόθηκε η ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων για νέες ιδέες και πρακτικές στη σύγχρονη τέχνη και το θέατρο γενικά αλλά και ειδικότερα για την εξέλιξη του τομέα σχεδιασμού χώρου στις παραστατικές τέχνες.

Παράλληλα δόθηκε η ευκαιρία στους επιμελητές τόσο των εθνικών όσο και των ακαδημαϊκών/φοιτητικών συμμετοχών στην PQ23, να δουν τους χώρους που θα φιλοξενήσουν την επόμενη έκθεση για πρώτη φορά και να συζητήσουν θέματα που προκύπτουν από την προεργασία που γίνεται σε κάθε χώρα για τις συμμετοχές.

Οι παρουσιάσεις τόνισαν τη σημασία της ανθρωποκεντρικής προσέγγισης του σχεδιασμού χώρου, ο οποίος έχει ξεφύγει από τα όρια των θεατρικών σκηνών και έχει «καταλάβει» όλους τους χώρους, στους οποίους υπάρχουν ζώντα όντα.

Η εισήγηση από την Κύπρο είχε ως αφετηρία τη σημασία της λέξης «Κόσμος», που χρησιμοποιείται διεθνώς, την ετυμολογία της στα ελληνικά από το «κ ο σ μ ώ», τη σύγχρονη χρήση της σε σχέση με το θέατρο, το κοινό, την πανδημία αλλά και τη νέα τάση που θέλει τη σκηνογραφία να είναι ανθρωποκεντρική, πέρα από τους περιορισμούς των παραδοσιακών θεατρικών χώρων, με έγνοια για το περιβάλλον και τα ζώντα όντα που το κοσμούν.

Φωτογραφία: ©Katya Shkurenko

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το Διεθνές πρόσωπο του ΘΟΚ και το Τμήμα Θεατρικής Ανάπτυξης

Η Παγκόσμια Έκθεση Σκηνογραφίας και η εθνική συμμετοχή της Κύπρου Prague Quadrennial 2023, Exhibition of Countries and Regions (ECR)

► Γενικά:

Η έκθεση διοργανώνεται στην Πράγα, κάθε 4 χρόνια από το 1967 και το 2023 θα είναι στη 15η διοργάνωσή της. Η Κύπρος συμμετέχει ανελλιπώς από το 1991, μέσω του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου και η έκθεση αποτέλεσε βήμα για τη δουλειά πολλών Κυπρίων καλλιτεχνών στο εξωτερικό, μερικές από τις οποίες κατέκτησαν βραβεύσεις ή διακρίσεις όπως αυτή του Χάρη Καυκαρίδη που απέσπασε ειδική αναφορά από την Επιτροπή Βραβείων της PQ 2003 για το σχεδιασμό των *Τρωάδων*, του Γιώργου Κουκουμά που επιλέχθηκε για παρουσίαση από το Αμερικανικό Ινστιτούτο Θεατρικής Τεχνολογίας (USITT) το 2012, με βάση τη δουλειά του στην PQ11 αλλά και αυτή των Έλενας Κατσούρη-Γιώργου Κουκουμά, που πήρε βραβείο νεανικού κοινού το 2015. Συνολικά, έχουν παρουσιαστεί πέραν των 40 καλλιτεχνών ή φορέων μέσα από τις Κυπριακές συμμετοχές στην PQ, όπως είθισται να καλείται.

Φωτογραφία: ©Katya Shkurenko

Φωτογραφία: ©Katya Shkurenko

Φωτογραφία: ©Katya Shkurenko

► Ιστορικό της Κυπριακής συμμετοχής:

Ο ΘΟΚ αναλαμβάνει την ευθύνη της συμμετοχής της Κύπρου στην έκθεση αυτή θεσμικά, από το 1991.

PQ 1991

Πρώτη συμμετοχή της Κύπρου με τη δουλειά του Άγγελου Αγγελή και Κομισσάριο τον Άντη Παρτζίλη

PQ 1995

Δεύτερη συμμετοχή της Κύπρου με τους Άντη Παρτζίλη και Εδουάρδο Γεωργίου. Κομισσάριος: Γκλόρια Κασσιανίδου

PQ 1999

Συμμετοχή της Κύπρου με έργα του Σταύρου Αντωνόπουλου και Κομισσάριους τους Γκλόρια Κασσιανίδου και Άντη Παρτζίλη

PQ 2003

Συμμετοχή της Κύπρου με έργα των Άντη Παρτζίλη, Χάρη Καυκαρίδη, Στέφανου Αθηνιτίτη και Σταύρου Αντωνόπουλου (απονομή ειδικής διάκρισης στο Χάρη Καυκαρίδη). Curator ο Άντης Παρτζίλης και Κομισσάριοι οι Μαρία Ευσταθίου και Αλεξία Χατζηνικολάου

PQ 2007

Παρουσιάστηκαν εκπρόσωποι της νέας γενιάς Κυπρίων Σκηνογράφων, με σκηνογραφική δράση κατά τα έτη 2004, 2005, 2006 και 2007, κάτω από το θέμα «Θ». Στο περίπτερο, που σχεδίασε ο Άντης Παρτζίλης, συμπεριελήφθησαν έργα των Γιώργου Τσάππα, Εδουάρδου Γεωργίου, Έλενας Κατσούρη, Κωνσταντίνου Κουννή, Μαρίας Χατζηκλεάνθους, Μαρίας Παρτζίλη, Μαρίας Νικολαΐδου, Μελίτας Κούτα και Χάρη Καυκαρίδη. Curator: Μαρίνα Μαλένη

PQ 2011

Παρουσιάστηκαν επιλεγμένες σκηνογραφικές δουλειές της τετραετίας που μεσολάβησε, κάτω από το θέμα "SHIFTING Time and Space" που περιελάμβανε δουλειές των ακόλουθων καλλιτεχνών: Άγγελος Αγγελή, Αντώνης Αντωνίου, Σταύρος Αντωνόπουλος, Άντης Παρτζίλης, Μελίτα Κούτα, Εδουάρδος Γεωργίου, Χάρης Καυκαρίδης, Έλενα Κατσούρη, Γιώργος Κουκουμάς, Καρλ Κρουλ, Φάνος Κυριάκου, Λέα Μαλένη, Στυλιανός Πελεκάνος, Παύλος Σιδέρης, Καρολίνα Σπύρου, Λάκης Γενεθλής. Επίσης δουλειές των: Αποθήκη, Fresh Target Theatre Ensemble, Mitos Center of Performing Arts, Open Arts και Paravan Proactions. Το περίπτερο σχεδιάστηκε από τους Χάρη Καυκαρίδη και Μελίτα Κούτα, οι οποίοι και συμμετείχαν στην ομάδα επιμελητών μαζί με τη Μαρίνα Μαλένη (Curatorial Team).

PQ2015

Το περίπτερο που σχεδίασαν η Έλενα Κατσούρη και ο Γιώργος Κουκουμάς κερδίζει το βραβείο του νεανικού κοινού και τις καρδιές των επισκεπτών με ένα άσπρο εξωτερικά black box, στο οποίο εισέρχονται με φαναράκια και καλούνται να εξερευνήσουν στο σκοτάδι το εσωτερικό του. Παρουσιάστηκαν δουλειές της Έλενας Κατσούρη και του Γιώργου Κουκουμά, όπως και του Γιώργου Χιώτη και της Μαργαρίτας Παπαθεοδούλου, με αφορμή το *Κάλι-Καντζάρ και σία* (παραγωγή ΘΟΚ στο πλαίσιο του Young Europe) και τους *Όρνιθες* του Αριστοφάνη, όλα κάτω από τον τίτλο *Creatures*, σε επιμέλεια της Μαρίας Μαλένη.

PQ2019

Η Έλενα Κοτασβήλι και ο Αλέξης Βαγιανός σχεδιάζουν το περίπτερο, σε επιμέλεια Μαρίας Μαλένη, με τίτλο *Status Quo In Mirage*. Η πολυεπίπεδη συμμετοχή της Κύπρου στην Prague Quadrennial of performance design 2019, συζητήθηκε και σχολιάστηκε από κοινό και κριτές με τα θετικότερα σχόλια. Η ιδέα του κύματος που μαίνεται σε ένα τραπέζι συνεδριάσεων, πίσω από τους τέσσερις τοίχους ενός κλειστού δωματίου, είχε ιδιαίτερη απήχηση, αγγίζοντας ευαίσθητες χορδές και θέματα της καθημερινής επικαιρότητας, και ξεπερνώντας κάθε προσδοκία. Στην έκθεση, υπήρχε ευρύτερη Κυπριακή παρουσία από τον ΘΟΚ, και σε άλλα μέρη της έκθεσης πέρα από αυτό των κρατικών συμμετοχών: Η παρουσία του Θεού Απόλλωνα του σκηνογράφου Άντη Παρτζίλη από την παράσταση του ΘΟΚ *Επτά Επί Θήβας*, τοποθετημένου ανάμεσα στα αγάλματα του Lapidarium Museum, έκανε μεγάλη αίσθηση, όπως και η παρουσίαση που έκανε στη σειρά διαλέξεων που οργανώθηκε από την επιμελήτρια της έκθεσης Fragments. Ακόμα, οι ενθουσιώδεις φοιτητές και τα αποτελέσματα των εργασιών τους στα εργαστήρια που έγιναν σε Κύπρο και Νορβηγία, τάρaxαν τα νερά στην έκθεση του Emergence, προγράμματος, στο οποίο συμμετείχαν 9 χώρες συνολικά, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος.

► Η επόμενη θεματική: PQ 2023 RARE Visions

Λεπτομέρειες για την εθνική συμμετοχή που έχει έμπνευση το χώρο της κλειστής πόλης της Αμμοχώστου, θα ανακοινωθούν το φθινόπωρο.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το Διεθνές πρόσωπο του ΘΟΚ και το Τμήμα Θεατρικής Ανάπτυξης

Φωτογραφία: ©Katya Shkurenko

Η σημασία του διεθνούς προσώπου του ΘΟΚ για την Κύπρο

Η εξωστρέφεια ως χαρακτηριστικό στον τομέα του θεάτρου, είναι απαραίτητο συστατικό, ιδιαίτερα για ένα Κρατικό Θέατρο με έδρα ένα νησί στο άκρο της Μεσογείου, όπου λόγω και μόνο γεωγραφίας δυσκολότερα παρεισφρέουν νέες ιδέες και πρακτικές, καινούριες αναζητήσεις, ανοίγματα σε προκλήσεις και προοπτικές. Η διεθνής παρουσία του ΘΟΚ έδωσε διαχρονικά την ευκαιρία για εισαγωγή νέων πρακτικών (site specific theatre, classroom play) αλλά και για αναδιαμόρφωση της αναπτυξιακής πολιτικής του, που επέτρεψε έτσι στο κυπριακό θέατρο να αναπτυχθεί με βάση το ευρωπαϊκό και παγκόσμιο γίγνεσθαι, αναπτύσσοντας διεθνή διάλογο προς όφελος των ανθρώπων του θεάτρου, των θεατρικών φορέων και του κοινού.

Η μεταφορά αρμοδιοτήτων στο νέο Υφυπουργείο Πολιτισμού μεταφέρει την ευθύνη από ανθρώπους του θεάτρου σε τεχνοκράτες του Πολιτισμού. Ευχή μου τούτο να λειτουργήσει με όλους τους θετικούς τρόπους για το θέατρο, αξιοποιώντας όλη τη γνώση και τη συσσωρευμένη πείρα που υπάρχει από την οπτική τόσο των τεχνοκρατών όσο και όσων γνωρίζουν το θέατρο από πρώτο χέρι. Το θέατρο αποτελεί το κύριο εργαλείο για την αναδιαμόρφωση των κοινωνιών μέσω της τέχνης. Και ως τέτοιο, πρέπει να έχει πάντα ανοιχτό διάλογο με το εξωτερικό και τους παράγοντες στο εσωτερικό, προκειμένου να εξελίσσεται, να μαθαίνει, να διαμορφώνει και να διαμορφώνεται, περικλείοντας όλες τις τέχνες και τις εκφάνσεις της δημιουργικότητας.

Για τη συγγραφή του κειμένου χρησιμοποιήθηκε ως βάση και υλικό από τις περιγραφές των προγραμμάτων Theatre in the Palm στην αίτηση που υποβλήθηκε από την OECON και Young Europe 4, από την ETC.

Ευχαριστίες για την παραχώρηση φωτογραφιών από την ETC και την PQ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ
ΝΕΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Το νεότευκτο πρόγραμμα φιλοξενίας νέων υποψήφιων θεατρικών συγγραφέων, το οποίο ξεκίνησε στις αρχές του τρέχοντος έτους, μόλις ολοκλήρωσε τον πρώτο κύκλο δραστηριοτήτων του. Οι δύο νέες υποψήφιες θεατρικές συγγραφείς καταγράφουν τις σκέψεις τους, εν είδει απολογισμού, συνοψίζοντας την εμπειρία που είχαν τους τελευταίους τέσσερις μήνες, μέσα στον σκηνικό χώρο προετοιμασίας μιας παράστασης, δίπλα στους δημιουργούς της.

Ήταν Νοέμβριος του 2021, όταν ξαφνικά πετάχτηκε μπροστά μου το ανοιχτό κάλεσμα που έκανε ο ΘΟΚ, για το νέο πρόγραμμα για νέους υποψήφιους θεατρικούς συγγραφείς. Προϋπόθεση ήταν να γράψεις ένα διαλογικό κομμάτι, μέχρι 1500 λέξεις, με θέμα τον «Αποχαιρετισμό».

Χμμ, ωραία ιδέα, σκέφτηκα! Πάντα, μου άρεσε να γράφω. Πολύ κουλ, μ'αρέσει! Να γίνω συγγραφέας και επιτέλους να βγάλω από μέσα μου όλα τα απωθημένα που καταπνίξα κοντά είκοσι χρόνια τώρα. Εντάξει, το ηλικιακό το έχουμε, στο πάρα τσακ φυσικά! Το μόνο που με χωρίζει από το απατηλό μου όνειρο είναι 1500 λεξούλες. Και όχι οποιεσδήποτε 1500 λεξούλες. Αλλά 1500 λεξούλες με θέμα. Και τι θέμα. Τον αποχαιρετισμό.

Η αλήθεια, μόλις είδα το θέμα ξενέρωσα. Θέλω να πω, είμαι που δεν είμαι καλή στο να αποχωρίζομαι ανθρώπους, πράγματα και καταστάσεις, τώρα πρέπει να γράψω για αυτό κιόλας; Εντάξει λέω, μην αγχώνεσαι! Το έχεις. Και ξαφνικά, μόλις πάω να πάρω μολύβι και χαρτί στα χέρια μου – έλα τώρα ας μην γελιόμαστε, όλοι ξέρουν ότι γράφεις σε laptop, το χαρτί έχει πεθάνει εδώ και χρόνια! Έστο! Μόλις βάζω το laptop στην πρίζα και ανοίγω τη Word, ξαφνικά, όλες οι σκέψεις μου κάνουν φτερά. Όπως κάτι βρακιά που είχα ξεχάσει απλωμένα στο μπαλκόνι, μια βροχερή μέρα που έτρεχα να πάω στη σχολή. Και μόλις γύρισα σπίτι το βράδυ, είδα ότι άνοιξαν φτερά και έβαλαν πλώρη για το μπαλκόνι του από κάτω. Πολύ

στεναχωρήθηκα. Μου άρεσαν. Εντάξει, όμως, ξεφεύγουμε από το θέμα μας! Σωστά, στο θέμα μας. Τέλος πάντων. Την προηγούμενη νύχτα, λοιπόν, λίγο πριν λήξει η προθεσμία, είπα μέσα μου: «ή τώρα ή ποτέ». Και άρχισα να γράφω, να γράφω, να γράφω σαν τρελή. Και οι λέξεις έτρεχαν και εγώ χαμπάρι δεν έπαιρνα. Μετά από αρκετές ώρες αγρυπνίας, το κείμενο ήταν έτοιμο. Το σταυρώνω, λοιπόν –όχι επειδή πιστεύω αλλά ποτέ δεν ξέρεις για παν ενδεχόμενο– και το στέλνω! Η ώρα σίγουρα ήταν περασμένες τρεις! Και κάπου εδώ θα ήθελα να κάνω την πρώτη μου ευχαριστία, *SPOILER ALERT* σε ένα άτομο που ήταν δίπλα μας καθόλη τη διάρκεια του προγράμματος, τη θεατρολόγο του ΘΟΚ Κυριακή Αργυρού, η οποία από εκείνη τη μέρα, έχει λάβει από μένα δεκάδες–μυριάδες email ξημερώματα. *END OF SPOILER ALERT*

Λαμβάνω, επιτέλους, το πολυπόθητο πράσινο φως. Είμαι στο πρόγραμμα για νέους υποψήφιους θεατρικούς συγγραφείς. Πρώτη μέρα προβών είχε οριστεί η 1η Φεβρουαρίου 2022. Την προηγούμενη μέρα δεν κοιμήθηκα. Είχα αυτό το άγχος που είχα μικρή. Κάθε φορά που πήγαινα πρώτη μέρα στο σχολείο. Και σκεφτόμουν, θα είναι φέτος ο Κώστας στην τάξη μου, ή δεν θα είναι; Και άλλα τέτοια κουλά. Ήμερώνει, ετοιμάζομαι! Μην αργήσω, σκέφτομαι μέσα μου! Εντάξει, μην πάω όμως και πρώτη! Και τι θα κάνω εκεί μονάχη. Φτάνω λοιπόν στο κτίριο, μπαίνω στην αίθουσα με 3 λεπτά καθυστέρηση. *SPOILER ALERT 2* Και σε αυτό το σημείο θέλω να πω πως το μόνο μελανό σημείο του προγράμματος ήταν το πάρκινγκ το πρωί. *END OF SPOILER ALERT*

Ευτυχώς, δεν ήρθα τελευταία σκέφτομαι. Και σιγά σιγά μαζεudόμαστε. Και σιγά σιγά γνωριζόμαστε. Και όλο αυτό το άγχος και η αγωνία της πρώτης μέρας ξεκινάει να φεύγει. Και στη θέση τους μπαίνει ο ενθουσιασμός και η χαρά.

Και χωρίς να το καταλάβω, έρχεται ο Απρίλης. Και έχω συνδεθεί πραγματικά με όλα αυτά τα υπέροχα «μηχανάκια» – οποιός ξέρει, ξέρει. Και το *Machinal* βγαίνει πρεμιέρα. Και με αποχαιρετά. Και εκεί αρχίζω να σκέφτομαι πως το θέμα του «Αποχαιρετισμού» δεν ήταν και τόσο τυχαίο.

Ιωάννα Κεραυνού

Δεν θα συγκινηθώ, όμως. Θα κρατηθώ. Θα σταθώ στο 1.58 μου. Γιατί έχουμε και συνέχεια. Το πρόγραμμα δεν έχει τελειώσει. Και κάπου εκεί μπαίνουν στη ζωή μου οι *Μακρυκωσταίοι* και *Κοντογιώργηδες*. Και ο ενθουσιασμός και η χαρά επανέρχονται. Η μια υπέροχη πρόβα διadέχεται την άλλη. Αλλά, επειδή είναι ζωή και όχι ταινία, ο Ιούνιος μας χτύπησε την πόρτα. Και για ακόμη μια φορά αποχαιρέτησα τα υπέροχα πλάσματα που είχα μόλις γνωρίσει. Ρε, μπας και το θέμα του «Αποχαιρετισμού» είναι στα SOS και δεν το είχα πάρει χαμπάρι;

Και τώρα εδώ, για τρίτη φορά καλούμαι να «αποχαιρετήσω» αυτό το πρόγραμμα. Τέσσερις μήνες μετά, αντιλαμβάνομαι πως για μένα αυτό το πρόγραμμα, δεν ήταν τίποτα άλλο παρά οι αγαπημένοι άνθρωποι που γνώρισα. Για μένα λοιπόν, το πρόγραμμα για νέους υποψήφιους θεατρικούς συγγραφείς του ΘΟΚ ήταν: η Αύρα, η Μαρία, η Τζωρτζίνα, η Χριστίνα, ο Φώτης, ο Πάνος, ο Γιώργος, η Μυρσίνη, ο Κωνσταντίνος, η Μήδεια, ο Παναγιώτης, η Λύδια, ο Γιώργος, ο Βάνιας, ο Κώστας, ο Αχιλλέας, ο Σταύρος, ο Στράτος, ο Παναγιώτης, η Άννη, ο Βασίλης, ο Άγγελος, η Νάγια, η Ηλιάνα, ο Πέτρος, ο Μιχάλης, ο

Μιχαλάκης, ο Βασιλάκης, ο Οησιφόρος, ο Γιώργος, ο Χάρης, ο Κυριάκος, η Ελένη, ο Εδουάρδος, ο Δημήτρης, η Μαρία, η Μπλίτσα και άλλοι πολλοί που δούλεψαν μέρες και νύχτες για να βγουν πρεμιέρα αυτές οι δύο παραστάσεις. Τελικά, κατάλαβα ότι για να μπορέσεις να γράψεις, πρέπει να γνωρίσεις κόσμο, μέρη και εμπειρίες. Και για μένα αυτό το πρόγραμμα μού γνώρισε πολλά και πολλούς.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τον κύριο Σάββα Κυριακίδη, Καλλιτεχνικό διευθυντή του ΘΟΚ για τις όμορφες συζητήσεις που κάναμε, που ήταν πάντοτε πηγή έμπνευσης για να συνεχίσουμε, καθώς και για τις γνώσεις που απλόχερα μας χάρισε. Ακόμη, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον ΘΟΚ για την όμορφη πρωτοβουλία του να ξεκινήσει ένα τέτοιο πρόγραμμα, καθώς και όλο το προσωπικό του, το οποίο καθημερινά μας έκανε να νιώθουμε σαν στο σπίτι μας. Τέλος, για να κλείσω επιτέλους, θα ήθελα να ευχαριστήσω ένα μοναδικό πλάσμα, που χωρίς αυτό τίποτα δεν θα ήταν ίδιο. Τη Μαρία Πισιήλη. Τη συνοδοιπόρο μου σε αυτό το πρόγραμμα από την πρώτη μέρα. Μια σπάνια ψυχή, με μοναδικό τalέντο. Εισ το επανιδείν.

«Όσο πιο αινιγματικός είναι ένας χαρακτήρας, τόσο μεγαλύτερο ενδιαφέρον αποκτά η πλοκή του έργου». *Machinal*, 15.2.2022

«Ιδιαίτερο συγγραφικό ενδιαφέρον έχουν τα μοτίβα επανάληψης. Τόσο σε ατάκες όσο και εικόνες. π.χ. Το επεισόδιο 1 είναι αντικατοπτρισμός του 9, -> σιγά σιγά επιστρέφουμε στην μηχανή. Το επεισόδιο 2 είναι αντικατοπτρισμός του 7, -> την καταπίεση που είχε η νέα γυναίκα από τη μητέρα της τη βρίσκει ξανά στο πρόσωπο του συζύγου της. -> κυκλικό σχήμα, φαύλος κύκλος, η νέα γυναίκα δεν βρίσκει πουθενά έξοδο διαφυγής». *Machinal*, 20.2.2022

«Μετά το νέο στήσιμο η σκηνή έγινε επικίνδυνη. Αυτή την αίσθηση της επικινδυνότητας τη χρειαζόμαστε συγγραφικά. Ούτως ώστε να οδηγηθούμε στην ασφυξία – εγκλεισμό που υφίσταται η νέα γυναίκα σε ολόκληρο το έργο και από όλους τους χαρακτήρες γύρω της». *Machinal*, 24.3.2022

«Προσοχή στο κείμενο, οι λέξεις έχουν μεγάλη σημασία. Δεν πρέπει να αλλάζουν, γιατί η γλώσσα είναι το μόνο στοιχείο που έχουμε για να μας πάει σε εκείνη την εποχή». *Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες*, 5.4.2022

«Σε μια κωμωδία βασικά συστατικά είναι: ο ρυθμός, η πλοκή, η γλώσσα, το γκαγκ». *Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες*, 10.4.2022

*Αποσπάσματα αντλημένα από το ημερολόγιο πρόβας της συμμετέχουσας.

Φωτογραφία: © Γιώργος Πισιήλης

Αρχές Νοεμβρίου 2021.

Μεσημέρι. Ανοίγω το κινητό, μπαίνω στο Facebook για να χαλαρώσω και πέφτω πάνω στην προκήρυξη του προγράμματος Φιλοξενίας Νέων Υποψήφιων Θεατρικών Συγγραφέων από τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου. Χαμογελώ, κλείνω το κινητό και συνεχίζω τη μέρα μου. Κάτι στην ανάρτηση, ίσως το θέμα ή η ιδέα μου κέντρισε το ενδιαφέρον και ξαφνικά η σκέψη ρίζωσε μέσα μου: «Κι αν στείλω; Ποιος ξέρει;»

Λίγους μήνες μετά βρέθηκα παρέα με μια νεαρή κοπέλα –η οποία διαβάζοντας την ίδια ανάρτηση θέλησε να δοκιμαστεί σε αυτή τη νέα πρόκληση–, να κάθομαι σε ένα τραπέζι στην αίθουσα δοκιμών του ΘΟΚ, παρακολουθώντας την πρώτη πρόβα της παραγωγής του έργου *Machinal* της Σόφι Τρέντγουελ, σε σκηνοθεσία Αύρας Σιδηροπούλου. Το όνομα αυτής Ιωάννα Κερανού, μια νεαρή υποψήφια θεατρική συγγραφέας με ευαισθησίες και προβληματισμούς, –κάποιοι παρόμοιοι με τους δικούς μου και άλλοι διαφορετικοί, φρέσκοι–, ιδέες και σκέψεις που διεύρυναν τους ορίζοντες μου. Οι δυο μας ξεκινήσαμε ένα όμορφο και ταυτόχρονα περιπετειώδες ταξίδι, από την πρώτη πρόβα του έργου *Machinal*, το οποίο έφτασε στον προορισμό του, έως την πρεμιέρα της δεύτερης παραγωγής στην οποία επίσης είχαμε την τύχη να συμμετέχουμε στη διαδικασία των προβών της, του έργου *Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες* των Αλέκου Σακελλάρειου και Χρήστου Γιαννακόπουλου σε διασκευή και σκηνοθεσία Παναγιώτη Λάρκου. Καπετάνιοι στο ταξίδι αυτό ήταν οι εισηγητές-υπεύθυνοι του προγράμματος κύριος Σάββας Κυριακίδης, Καλλιτεχνικός Διευθυντής του ΘΟΚ και κυρία Κυριακή Αργυρού, Θεατρολόγος του ΘΟΚ, οι οποίοι μας

στήριξαν από την πρώτη στιγμή, καθώς στάθηκαν δίπλα μας σε κάθε βήμα. Η αγκαλιά άμεση και ζεστή από όλους τους συντελεστές και των δύο παραγωγών, αλλά και το τεχνικό προσωπικό του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου.

Μια από τις πρώτες ασκήσεις που ζήτησε η κα Αύρα Σιδηροπούλου κατά τη διάρκεια των προβών τόσο από τους ηθοποιούς της παράστασης, όσο και από εμάς που συμμετείχαμε στο πρόγραμμα ήταν η εύρεση ενός εναλλακτικού τίτλου για το έργο *Machinal*. Ένας από τους προτεινόμενους τίτλους ήταν «De tu casa, a la mia», δηλαδή «Από το σπίτι σου, στο δικό μου», στίχος του τραγουδιού *Cielito Lindo*, το οποίο ερμηνευόταν στην παράσταση και αποτελούσε σημαντικό σημείο του έργου. Ο λόγος επιλογής του τίτλου αυτού από τον ηθοποιό ήταν η μεταφορά της Νέας Γυναίκας από το ένα σπίτι στο άλλο, από τη μια κατάσταση σε μια άλλη, αλλά και από ένα σκηνικό χώρο σε έναν άλλο, στον επόμενο χώρο, με μοναδική μεταβλητή το πρόσωπο που βρισκόταν απέναντί της. Ο μόνος που προσπάθησε να τη μεταφέρει σε ένα δικό του, διαφορετικό «σπίτι» ήταν ο Πρώτος Άντρας, ο εραστής της. Όπως ακριβώς σκοπός του έργου ήταν η μεταφορά της Νέας Γυναίκας από το ένα σπίτι στο άλλο, από τη μια στιγμή της ζωής της στην επόμενη μέχρι και το τέλος της, αντίστοιχα θεωρώ πως σκοπός του κάθε θεατρικού έργου και του συγγραφέα του είναι η μεταφορά του θεατή, από το σπίτι του, τη δική του πραγματικότητα, σε ένα άλλο σπίτι, σε μια άλλη –θεατρική– πραγματικότητα δύο ωρών, όπου ίσως γνωρίσει κάτι καινούργιο.

Το δεύτερο έργο με το οποίο καταπιαστήκαμε ανήκει σε ένα πολύ διαφορετικό θεατρικό είδος, την κωμωδία, ένα εγχείρημα αρκετά δύσκολο, το οποίο στην περίπτωση του έργου *Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες* ευοδώθηκε με τεράστια επιτυχία. Το γέλιο κατά τη διάρκεια των προβών άφθονο και το όραμα του σκηνοθέτη της παράστασης, Παναγιώτη Λάρκου, ξεκάθαρο. «Δυο άνθρωποι 30 χρονών είναι υποχρεωμένοι να πληρώσουν τα λάθη των παππούδων τους, οι οποίοι δεν έχουν τίποτα να χωρίσουν μεταξύ τους, τους πείθουν πως πρέπει να σκοτωθούν μεταξύ τους». Αυτό ειπώθηκε στην πρώτη πρόβα και η σκέψη αυτή έμεινε μαζί μου. Η φράση αυτή δεν συνοψίζει μόνο την υπόθεση του έργου, αλλά και την κυπριακή και όχι μόνο κοινωνία. Ιδιαίτερα ενδιαφέρον σημείο της παράστασης αυτής σε συγγραφικό επίπεδο θεωρώ τις σχέσεις των χαρακτήρων που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια των προβών και πώς αυτές θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως πυρήνας του έργου κατά τη συγγραφή του.

Μέσα από τις πρόβες, αλλά και τη συνεχή επαφή με το αντικείμενο αυτό συνειδητοποίησα πως η διαδικασία ανάλυσης χαρακτήρα και σκιαγράφησης του που ακολουθεί ένας ηθοποιός είναι ακριβώς η ίδια που θα δώσει γερές βάσεις για τη δημιουργία των χαρακτήρων και της πλοκής ενός έργου από τον συγγραφέα του. Ξαφνικά βρήκα τον εαυτό μου να μη σκέφτομαι μόνο με την ιδιότητα του ηθοποιού, αλλά να προσπαθώ να μπω στη θέση του κάθε θεατρικού συγγραφέα και να λαμβάνω τα ερεθίσματα που μας έδιναν οι ηθοποιοί, οι σκηνοθέτες και οι υπόλοιποι συντελεστές, και να προσπαθώ να τα επιστρέψω πίσω στο ίδιο το κείμενο. Με ποιον τρόπο, δηλαδή, θα μπορούσαν τα ερεθίσματα αυτά να λειτουργήσουν ώστε να γραφτεί ένα νέο θεατρικό έργο; Αυτό ακριβώς καλεστήκαμε να πράξουμε με τη βοήθεια των υπεύθυνων των προγραμμάτων, μέσα από τη συγγραφή μικρών ή και μεγαλύτερων σκηνών, η καθεμία με διαφορετική θεματική, συνδεδεμένη πάντα με τα δύο αυτά έργα. Πολύ σημαντικό για την εξέλιξή μας αποτέλεσε η ανατροφοδότηση που

παίρναμε από αυτούς, καθώς και οι συζητήσεις μας γύρω από τα δραματολογικά κυρίως στοιχεία του κάθε έργου.

Κλείνοντας, θα ήθελα να πω πως εξίσου σημαντικό και εποικοδομητικό για εμάς αποτέλεσε η συνεχής δραματουργική δουλειά που γινόταν κατά τη διάρκεια των προβών του *Machinal*, αλλά και η ιδιαίτερη σημασία που δινόταν στη σημαντικότητα της κάθε λέξης στο έργο *Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες*, όπου η αφαίρεση ή η πρόσθεση μιας άλλης λέξης άλλαζε το ρυθμό της παράστασης, ο οποίος σε μεγάλο βαθμό οφειλόταν στον τρόπο γραφής του έργου. Δύο πολύ διαφορετικά έργα. Δύο διαφορετικές, αλλά εξίσου ενδιαφέρουσες προσεγγίσεις του κάθε έργου από τον εκάστοτε σκηνοθέτη. Και τέσσερις υπέροχοι μήνες, γεμάτοι νέες εμπειρίες, ερεθίσματα και προβληματισμούς. Τέσσερις μήνες καθοριστικοί για την μετέπειτα πορεία μου. Είμαι πραγματικά ευγνώμων για τον κάθε άνθρωπο που γνώρισα μέσα από το πρόγραμμα αυτό και κυρίως για την εμπιστοσύνη που μας έχουν δείξει.

«Στο επεισόδιο 6 κυριαρχεί ο χορός, το τραγούδι, το παιχνίδι, το γέλιο. Αγκαλιάζονται σφιχτά. Εναλλαγές αργού και γρήγορου ρυθμού. => Θα μπορούσα να το χρησιμοποιήσω για να δημιουργήσω διαφορετικές ατμόσφαιρες και διαθέσεις. Επίσης, δημιουργεί αγωνία και ενδιαφέρον στον αναγνώστη/θεατή. Πώς ο ρυθμός μιας σκηνής επηρεάζει τις προθέσεις και πώς μπορώ να αξιοποιήσω σωστά αυτές τις εναλλαγές;» *Machinal*, 15.2.2022

«Είναι γλυκός μαζί της, προσπαθεί να τη γειώσει χωρίς να την πληγώσει, να την προστατεύσει. Ξεκλειδώνει και τη δική του παιδικότητα. Τον μεταμορφώνει σε σχέση με την αρχή του επεισοδίου 5. Πώς η συμπεριφορά ενός χαρακτήρα μεταβάλλεται ανάλογα με τον/τους χαρακτήρα/ες που τον περιβάλλουν;». *Machinal*, 18.2.2022

«Ο ρόλος δεν είναι ένα πράγμα. Εμπιστοσύνη στις αλλαγές των ρόλων. Ο κάθε χαρακτήρας είναι πολυδιάστατος. Είναι σημαντικό να το έχουμε υπόψιν μας αυτό όταν δημιουργούμε ένα χαρακτήρα». *Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες*, 9.4.2022

«Μετά την αλλαγή βάσει το τραπέζι στη θέση του ο Θωμάς και αρχίζει η σκηνή. Το κρεβάτι το φέρνει η Τούλα μέσα όταν φέρνει τον καφέ του. Ξεκινούν το διαλογικό κομμάτι και ταυτόχρονα τακτοποιεί η Τούλα τα έπιπλα, φτάνει το κρεβάτι κλπ. Οδηγία να μη δημιουργείται κενό αμνησίας. Πώς η σκηνογραφική προσέγγιση του έργου θα μπορούσε να επηρεάσει το ίδιο το κείμενο εάν το κείμενο γραφόταν λαμβάνοντας υπόψη του τη σκηνογραφία και τον τρόπο χρήσης των αντικειμένων και των επίπλων από τους ηθοποιούς; Σημαντικό να έχουμε υπόψιν μας ότι η εικόνα που έχει ένας χαρακτήρας για τον εαυτό του και η εικόνα που έχουν οι άλλοι χαρακτήρες για αυτόν διαφέρει. Εάν κάτι μεταβάλλει αυτήν την εικόνα πολύ πιθανό είναι να αλλάξει και ο τρόπος συμπεριφοράς και ομιλίας των άλλων χαρακτήρων προς αυτόν το χαρακτήρα». *Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες*, 12.4.2022

*Αποσπάσματα αντλημένα από το ημερολόγιο πρόβας της συμμετέχουσας.

Σημειώσεις για την τέχνη του θεάτρου

Θεόδωρος Τερζόπουλος
(1945-)

Παγκοσμίου φήμης Έλληνας σκηνοθέτης, ερευνητής και δάσκαλος του θεάτρου. Η μέθοδος και οι παραστάσεις του σε έργα της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας διδάσκονται σε 30 πανεπιστήμια σε όλον τον κόσμο. Μέσα σε 37 χρόνια έχει παρουσιάσει πάνω από 2100 παραστάσεις στα σημαντικότερα διεθνή φεστιβάλ και θέατρα.

Είναι απόφοιτος της Δραματικής Σχολής του Κ. Μιχαηλίδη και του Berliner Ensemble, έχοντας δασκάλους τους Χάινερ Μύλλερ και Μάνφρεντ Βέκμπερτ. Διετέλεσε διευθυντής της Δραματικής Σχολής του Κ.Θ.Β.Ε. (1981-83). Από το 1985 έως 1988, ως Καλλιτεχνικός Διευθυντής των Διεθνών Συναντήσεων Αρχαίου Δράματος στους Δελφούς προσκάλεσε σημαντικούς δημιουργούς του παγκόσμιου θεάτρου, όπως τον Μύλλερ, τον Ταντάσι Σουζούκι και τον Ρόμπερτ Ουίλσον. Από το 1993 μέχρι και σήμερα, παραμένει Πρόεδρος της Διεθνούς Επιτροπής της Θεατρικής Ολυμπιάδας.

Τόσο η μέθοδός του, όσο και η ίδρυση του Θεάτρου Άπτις γεννήθηκαν έπειτα από την τεράστια επιτυχία που είχε τόσο στην Ελλάδα όσο και το εξωτερικό, η πρώτη του σκηνοθετική απόπειρα στις Βάκχες του Ευριπίδη, το 1986. Έκτοτε, ακολούθησαν άλλες 5 εκδοχές σε Μπογκοτά, Ντίσελντορφ, Μόσχα, Ταϊβάν και Βουδαπέστη. Η έβδομη εκδοχή, ίσως, λάβει χώρα στην Αφρική. Έτσι, θα ολοκληρώσει το τόμα στον θεό Διόνυσο, στον οποίο είχε υποσχεθεί την υλοποίηση συνολικά 7 εκδοχών του έργου.

Σημαντικές παραστάσεις-σταθμοί της πλούσιας πορείας του υπήρξαν, μεταξύ άλλων, οι Φ.Γ. Λόρκα *Γέρμα*, Χ. Μύλλερ *Κουαρτέτο*, Ευριπίδη *Ηρακλής Μαινόμενος*, Σ. Μπέκετ *Τρίπτυχο*, Αισχύλου *Προμηθέας Δεσμώτης* και Αισχύλου *Αγαμέμνων*, *Alarme*, *Amor*, *Ανκόρ*, Ευριπίδη *Τρωάδες*, Χ. Μύλλερ *Μάουζερ*.

Το θέατρο του Τερζόπουλου είναι ένα αμιγώς σωματο-κεντρικό, τελετουργικό θέατρο, απομακρυσμένο από το ψυχολογικό δράμα. Μέσα από την εσωτερική ενέργεια του σώματος και τη βιωματική διεργασία, αποκαθλώνει τις κοινωνικές επικαλύψεις του ηθοποιού και τον οδηγεί σε παγκόσμιες, αρχέγονες ή και ασυνείδητες εικόνες. Θεμέλιο του οι πρωτογενείς ανάγκες της σωματικής ύπαρξης. Συνδέει άρρηκτα το ανοικτό πνεύμα με το ανοικτό σώμα που μεταλλάσσεται σε παραστάσεις-εμπειρίες που ξεπερνούν το οικείο και το βολικό, οδηγώντας τόσο τον ηθοποιό, όσο και τον θεατή στα βάθη του εαυτού του. Στο θέατρό του διακρίνονται εκλεκτικές συγγένειες με το θέατρο της σκληρότητας του Αρτώ και το θέατρο του Γκροτόφσκι.

Το 2015 κυκλοφόρησε το βιβλίο της Μεθόδου του, με τίτλο *Η επιστροφή του Διονύσου*, το οποίο έχει μεταφραστεί σε πάνω από 15 γλώσσες.

«Το “Open body, open mind!” που πρεσβεύω, δηλαδή το συνολικό άνοιγμα του ανθρώπου, προκαλεί ανησυχία γιατί ένα ανοικτό σώμα και μυαλό είναι αντίθετο προς την αδράνεια, αφορά έναν άνθρωπο που κινείται, αντιστέκεται, επαναστατεί».

«Είναι ενεργειακός αριθμός το 7· 7 είναι οι ενεργειακές ζώνες, 7 οι μέρες της δημιουργίας, 7 τα θανάσιμα αμαρτήματα! Σε όλη τη ζωή μου με κυνηγάει ένα 7».

«Ενέργεια, λοιπόν, είναι η κίνηση, η διαρκής μεταβολή του σώματος στον χώρο και τον χρόνο, αλλά και η εσωτερική κίνηση, η συν(γ)κίνηση. Η ενέργεια δεν είναι αφηρημένη ιδέα, δεν εμφυτεύεται απέξω ως εντολή στον ηθοποιό, αλλά γίνεται αντιληπτή ως βίωμα και σωματική μνήμη».

Φωτογραφία: ©Ελίνα Γιαννάκη

«Πιστεύω πως δεν υπάρχουν σημεία στίξης στο θέατρο. Δεν υπάρχει τελεία, κόμμα, θαυμαστικό και αγκύλη».

«Πρέπει να πιστέψει ο ηθοποιός στη λειτουργία της μέγεθνης του χρόνου. Να προσφέρει το σώμα του στο θυσιαστήριο του Ανοίκειου, θέτοντας διαρκή ερωτήματα κι έχοντας πολλά διλήμματα. Τότε ο ηθοποιός θα εξελιχθεί».

«Για μένα το καμπανάκι που χτυπάει έντονα και πρέπει να το λάβουμε σοβαρά υπόψη είναι αυτό της απώλειας της μνήμης. Πρέπει να μην ξεχάσουμε. Όσο ξεχνάμε, τόσο θα είμαστε εκτεθειμένοι απέναντι στο κακό και σε αυτό που έρχεται, που έχει ήδη φέρει η παγκοσμιοποίηση σε όλο τον κόσμο. Αυτό είναι η λήθη. Θα κινδυνεύσουμε ακόμη περισσότερο. Και θα αποεδαφοποιόμαστε. Δηλαδή θα είμαστε ξεριζωμένοι, χωρίς να μπορούμε να στερεώσουμε κάτι στη ζωή ή στην τέχνη.»

«Πάλευα και παλεύω ακόμα να συνδέσω σε μια ενιαία αισθητική εικόνα το οντολογικό με το πολιτικό, ακόμα και στο πιο ερωτικό έργο μου βλέπει κανείς την πολιτική διάσταση».

«Χρειαζόμαστε καλλιτέχνες που θα στεριώσουν προσωπικές γλώσσες».

* Τα αποσπάσματα έχουν αντληθεί από:

-Θεόδωρος Τερζόπουλος, *Η επιστροφή του Διονύσου*, Θέατρο Άπτις, Αθήνα 2015.

-«Συνέντευξη | Θεόδωρος Τερζόπουλος» στην ιστοσελίδα [monopoli.gr](https://www.monopoli.gr) [Προσπελάσιμο στο: <https://www.monopoli.gr/2022/03/04/people/562408/thodoros-terzopoulos-exo-anatheorisei-polla-pragmata-eos-kai-ti-diki-mou-ygarksi/>] Τελευταία ημερομηνία προσπέλασης: 11/07/2022

-Θ. Τερζόπουλος στην ιστοσελίδα Euronews [Προσπελάσιμο στο: <https://gr.euronews.com/2018/05/01/theodoros-terzopoulos-manakou-ragiao-aiais-i-trela-periodeia>] Τελευταία ημερομηνία προσπέλασης: 11/07/2022

-Θ. Τερζόπουλος, συνέντευξη στην εκπομπή Art Week, ERT (21.05.19)» [Προσπελάσιμο στο: https://www.youtube.com/watch?v=IWfSzZcGhpE&ab_channel=LenaAroni] Τελευταία ημερομηνία προσπέλασης: 11/07/2022

«Συνάντηση: Θεόδωρος Τερζόπουλος - Μέρος Α', εκπομπή στο Κανάλι της Βουλής (08/07/2017)» [Προσπελάσιμο στο: https://www.youtube.com/watch?v=SSd_4J2xpT8&ab_channel=HellenicParliamentTV] Τελευταία ημερομηνία προσπέλασης: 11/07/2022

«Συνάντηση: Θεόδωρος Τερζόπουλος - Μέρος Β', εκπομπή στο Κανάλι της Βουλής (20/09/2019)» [Προσπελάσιμο στο: https://www.youtube.com/watch?v=aypT0VB54bl&t=690s&ab_channel=HellenicParliamentTV] Τελευταία ημερομηνία προσπέλασης: 11/07/2022

**Μαρίνα Αθανασίου-Τάκη,
Η σκηνοθεσία στην Κύπρο
κατά την πρώτη εικοσαετία
του 21ου αιώνα.
Δραματικό, μεταδραματικό
θέατρο και ζητήματα
ταυτότητας, Εκδόσεις
ΟΤΑΝ, Αθήνα 2022**

Το βιβλίο της Μαρίας Αθανασίου-Τάκη συνιστά ένα σημαντικό επιστημονικό πόνημα, που προάγει τη θεατρολογική έρευνα σε ό,τι αφορά το κυπριακό θέατρο. Μέσα από τα έξι κεφάλαια της παρούσας μελέτης, τα οποία πλαισιώνονται από εισαγωγή και επίλογο, αναδεικνύεται σφαιρικά το πεδίο της σκηνοθετικής πρακτικής στην Κύπρο και τα παραστασιακά αποτυπώματά της, με χρονική εστίαση τις δύο πρώτες δεκαετίες του 21ου αιώνα. Διερευνάται η πρόσληψη του παραστασιακού μέρους του κυπριακού θεάτρου και δη ο νεωτερικός, ανανεωτικός και ετερογενής χαρακτήρας του, μέσα σε ένα ορισμένο πολιτιστικό και κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον.

Με εφόδιά της τις σύγχρονες ερμηνευτικές θεωρήσεις από το πεδίο της σύγχρονης θεατρολογίας, τις επισημάνσεις και εκτιμήσεις που διατυπώθηκαν από την κριτική, τις προφορικές μαρτυρίες των δημιουργών για τη μέθοδο εργασίας τους, καθώς και τη δική της εμπειρία ως θεατή, η μελετήτρια εκθέτει και αναλύει τα πιο αντιπροσωπευτικά παραστασιακά δείγματα της ντόπιας δημιουργίας, εκείνα που κατέδειξαν νεωτερικές τάσεις και πειραματισμούς, συνδηλώνοντας το πέρασμα του κυπριακού θεάτρου από το ένα και μοναδικό στο ποικίλο.

Έναρξη κάνει με την κατάθεση ενός ευσύνοπτου κοινωνικο-πολιτικού πλαισίου, που περιλαμβάνει κομβικά γεγονότα της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας του 20ού και των αρχών του 21ου αιώνα, τα οποία επηρέασαν άμεσα ή έμμεσα την καλλιτεχνική παραγωγή. Παρουσιάζονται σημαντικά θεατρικά διαβήματα, ενώ σκιαγραφείται ολοκληρωμένα το ετερόκλητο προφίλ της κυπριακής σκηνοθεσίας.

Στα δύο επόμενα κεφάλαια, η προσοχή της Αθανασίου-Τάκη στρέφεται στη δισυπόστατη φύση του σύγχρονου θεάτρου, στο δραματικό θέατρο και το μεταδραματικό θέατρο, δηλ. το αναγνωρίσιμο, παραδοσιακό σχήμα θεατρικής δημιουργίας «συγγραφέας-θεατρικό έργο-σκηνοθέτης-ηθοποιός-θεατής» και η υποχώρησή του ή/και η υπόσκαψή του, με τη διαδικασία εργασίας αλλά και το αποτέλεσμα της να χαρακτηρίζονται από ρευστότητα και ποικιλομορφία.

Στο δεύτερο κεφάλαιο διαγράφεται με περιεκτικό τρόπο η φυσιογνωμία του δραματικού θεάτρου στο νησί. Επιλεκτικά, δίνεται έμφαση στη σκιαγράφηση του προφίλ του κρατικού θεάτρου και των έξι σχημάτων του λεγόμενου ελεύθερου θεάτρου, εστιάζοντας στις ρεπερτοριακές επιλογές και στο σκηνοθετικό δυναμικό τους.

Στο τρίτο και εκτενέστερο κεφάλαιο του βιβλίου, η μελετήτρια ανιχνεύει με ιδιαίτερα αναλυτικό τρόπο τις πολλαπλές όψεις της αισθητικής του μεταδραματικού στην εγχώρια παραγωγή, φροντίζοντας συνάμα να εισαγάγει τον αναγνώστη στα ιστορικά και θεωρητικά συμφραζόμενα των σκηνικών μορφών της.

Εντοπίζονται και περιγράφονται παραστάσεις από τη μελετήτρια με βάση την κατηγοριοποίησή τους σε συγκεκριμένα σκηνικά είδη, αν και σημειώνεται ότι δεν μπορούν να ενταχθούν με αυστηρότητα σε αυτά, καθώς τα όρια μεταξύ τους είναι ρευστά. «Ιδιο-τοπικό θέατρο», «θέατρο της επινόησης», «σωματικό θέατρο», «πειραματικό μουσικό θέατρο», «συμβάντα δρώμενα» και «παραστατικά γεγονότα σε εικαστική εγκατάσταση» συνιστούν τη νέα πολυσυλλεκτικότητα του σύγχρονου κυπριακού θεάτρου.

Η Αθανασίου-Τάκη θέτει σε πρώτο πλάνο τη σύγχρονη, νεανική εγχώρια σκηνοθεσία, η οποία δοκιμάζει απενοχοποιημένα τις ιδέες της. Διέπεται από ένα πνεύμα αναζήτησης, επεξεργάζεται έννοιες «πέρα από το δράμα», «πέρα από το κείμενο», έννοιες

του χώρου, του χρόνου, της σωματικότητας, της υποκριτικής διαδικασίας, της αναπαράστασης και του πραγματικού, αλλά και της επικοινωνίας θεατή και ηθοποιού.

Το τέταρτο κεφάλαιο μάς μεταφέρει στα σκηνοθετικά εγχειρήματα που αναψηλαφούν τις σχέσεις λογοτεχνίας και θεάτρου. Η μελετήτρια αξιολογεί ενδεικτικά παραστάσεις που αφετηρία τους είναι, κατά βάση, ένα πεζογράφημα, εκθέτοντας και αναλύοντας το νέο πλαίσιο ενσωμάτωσής του, εκείνο του σύγχρονου πραγματικού.

Στη συνέχεια του βιβλίου, η Αθανασίου-Τάκη ασχολείται με μία έκδηλη τάση της εποχής, τη χρήση της ελληνικής κυπριακής στη σκηνή, ιδιαίτερα από τη νέα γενιά δημιουργών. Προσφέρει μια αξιολόγηση αυτού του φαινομένου, συνομιλώντας, αρχικά, με επιστημονικές γλωσσολογικές κρίσεις και εξετάζοντας ακολούθως τη σχετική με το θέμα θεατρική παραγωγή. Αναδεικνύει, έτσι, διαφορετικές πτυχές της σκηνικής χρήσης της γλώσσας: την απευθείας μετάφραση της ξένης δραματογραφίας, τις σκηνικές πράξεις του θεάτρου της επινόησης, με γλωσσικό πυρήνα της διερευνητικής του διαδικασίας και της παράστασης την κυπριακή, καθώς, ακόμη, και την προτίμηση στο σύγχρονο εγχώριο δραματολόγιο, γραμμένο στη διάλεκτο.

Στο έκτο κεφάλαιο του βιβλίου, η συγγραφέας στοιχίζει ένα κομμάτι της διαδρομής του κυπριακού θεάτρου με τη διεθνή σκηνή.

Αναφέρονται παραστάσεις κυπριακών ομάδων που δίνουν το παρών τους στον διεθνή χώρο, σε φεστιβάλ αλλά και παραστάσεις-προϊόντα ευρωπαϊκών προγραμμάτων, διεθνών συνεργασιών και συμπαραγωγών. Μετακλήσεις ξένων σχημάτων, συμμετοχικές διαδικασίες δημιουργίας που εμπλέκουν και το θεατή, συμπεριληπτικές, πολυπολιτισμικές παραστάσεις, κ.α. αποτέλεσαν ιδιαίτερες θεατρικές εμπειρίες, που κατάφεραν να μπολιάσουν την ντόπια δημιουργία, αναδεικνύοντας, επίσης, τα σημεία επαφής ανάμεσα σε Κύπρο και Ευρώπη.

Το βιβλίο κλείνει με τέσσερα χρήσιμα παραρτήματα, τα οποία σχετίζονται με τη θεατρική δραστηριότητα της υπό εξέταση περιόδου και περιλαμβάνουν θεατρικούς οργανισμούς, θιάσους, ομάδες, σκηνοθέτες/ιδες, ένα δείγμα συνεντευξιακού υλικού και αναλυτική παραστασιογραφία.

Με τη μελέτη αυτή, η Μαρίνα Αθανασίου-Τάκη μάς δείχνει την έκταση και τις διαστάσεις της ντόπιας θεατρικής παραγωγής της πρώτης εικοσαετίας του 21ου αιώνα, διαφωτίζοντάς μας, με ένα σύγχρονο ερμηνευτικό βλέμμα, για την ανήσυχη γενιά δημιουργών, που αναζητά μια πιο ουσιαστική και προσωπική σκηνική γλώσσα, συνδεδεμένη με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ταυτότητάς της, που καταφέρνει, όμως, να ενδιαφέρει το ευρύ κοινό.

Το βιβλίο αποτελεί μια μελέτη που θα κεντρίσει το ενδιαφέρον όχι μόνο της θεατρολογικής κοινότητας αλλά και των ντόπιων καλλιτεχνών-δημιουργών, καθώς λειτουργεί και ως μια ανθολογία χαρτογράφησης της θεατρικής κίνησης του νησιού, η οποία θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για όσες και όσους επιθυμούν να εντοπίσουν περισσότερα στοιχεία σε σχέση με αυτό, και να αναλύσουν περαιτέρω τη σκηνική πρακτική. | Κ.Α

Τα νέα του ΘΟΚ

Η ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΘΟΚ ΣΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Σε συνεργασία με την Hermes Airports θα μεταφερθεί σε επιλεγμένο χώρο του Διεθνούς Αεροδρομίου Λάρνακας «Γλαύκος Κληρίδης» στο τέλος Ιουλίου η επετειακή εικαστική έκθεση του ΘΟΚ για τα 50 χρόνια του, σε επιμέλεια Έλενας Κοτσασβίλι και Αλέξη Βαγιανού. Η έκθεση αποτελείται από δέκα προθήκες, όπου εκτίθενται η συλλογική δουλειά και τα στάδια της δημιουργικής διαδικασίας που ακολούθησαν εκατοντάδες καλλιτέχνες, με τους οποίους συνεργ-

γάστηκε ο Οργανισμός. Θεατρικά κοστούμια και προσχέδια κοστούμιών, καπέλα, καλούπια προσωπείων, αποκόμματα από κριτικές και παρουσιάσεις έργων, παρτιτούρες, τρισδιάστατες μακέτες σκηνικών και πολλά άλλα αντικείμενα συνιστούν αναντικατάστατα κομμάτια μνήμης από την πενήνταχρονη ιστορία του Οργανισμού. Πολύ σύντομα, λοιπόν, το επιβατικό κοινό θα έχει την ευκαιρία να πάρει μια γεύση από τη ζωντανή ιστορία του κυπριακού θεάτρου.

Φωτογραφίες: ©Αντώνης Αντωνίου

Food for ΘΟΚ

Δώστε μας feedback!

Στείλτε μας προσωπικό μήνυμα (μέχρι 100 λέξεις) στο Facebook ή στο Instagram και μοιραστείτε μαζί μας τις εντυπώσεις που σας άφησε κάποια παραγωγή ή κάποια άλλη δράση/εκδήλωση του ΘΟΚ.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Αντιγόνη Παπαφιλίππου

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Φλωρεντία Σάββα

ΜΕΛΗ

Ξένκης Κυριακίδης

Γιώργος Λοΐζου

Έλενα Μεγαλέμου-Τριανταφυλλίδη

Χριστίνα Μυλωνά-Παρπαρίνου

Ευανθία Σάββα

Θεοδώρα Σάββα

Χρυσάιμνη Ψηλογέννη

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Σάββας Κυριακίδης

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ

Λογιστής

Σάββας Χαραλάμπους

Ροδούλα Φιλίππου

Φωτεινή Κουρσάρη

Αθηνά Χατζηιωακείμ

Άντρη Χατζηπαπαπαναγιώτου

ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Υπεύθυνη Λειτουργός

Μαρίνα Μαλένη

Νίκη Μουρουζή

ΤΜΗΜΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ/ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Υπεύθυνη Λειτουργός

Μαρία Ευσταθίου

Άνδρη Διαμαντίδου

ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΕΙΩΝ

Υπεύθυνη Λειτουργός

Μάγδα Μακάρι

ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΟΣ

Κυριακή Αργυρού

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Υπεύθυνη Λειτουργός

Θέμις Σώζου-Προδρόμου

Μαρία Σταφυλάρη-Κυριάκου

Χρύσω Αλεξάνδρου

Ιδιαιτέρα Διευθυντή

Ειρήνη Αναστασίου

ΤΑΜΕΙΟ

Γεωργία Κωνσταντίνου

Κωνσταντίνα Σάββα

ΑΠΟΘΗΚΕΣ

Φώτης Μύθιλλας

Μαρία Σαράντη

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ

Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Πέτρος Κουλέρμος

Ελένη Ζαφείρη

ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Έλενα Ανδρέου-Σεβαστίδου

Χριστίνα Φιλίππου

Ηλιάνα Φλωρίδου

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τεχνικός Προϊστάμενος/

Συντονιστής

Χάρης Καυκαρίδης

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Υπεύθυνος Εργαστηρίου

Κατασκευής Σκηνικών

Ιωάννης Χριστοδούλου

Ανώτερος Τεχνικός

Πέτρος Λουκά

Μηχανικοί Σκηνής

Μάριος Καραγωγέας

Λύσανδρος Λυσάνδρου

Δώρας Τσολάκης

Χριστάκης Παναγή

Μιχάλης Σταύρου

Μενέλαος Μενελάου

Αντρέας Αντρέου

ΤΜΗΜΑ ΣΚΗΝΩΝ

Διευθυντής Σκηνής

Αχιλλέας Αχιλλέως

Βοηθός Διευθυντής Σκηνής

Κυριάκος Σάββα

Βοηθοί Σκηνής / Υπεύθυνοι

Δοκιμής και Παράστασης

Μαρία Χαραλάμπους

Κώστας Μενόικου

Χάρης Ιωάννου

ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

Ανώτερος Φωτιστής

Γεώργιος Κουκουμάς

Σταύρος Ευλαμπίου

Σταύρος Τάρταρης

ΤΜΗΜΑ ΗΧΟΥ

Γιώργος Χριστοφή

Στράτος Σταμάτης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ

Σπύρος Ιωαννίδης

ΑΜΠΙΓΕΣ

Μηλίτσα Βίκτωρος

Μαρία Ορφανίδου-Χαραλάμπους

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΡΑΠΤΙΚΗΣ

Κωνσταντία Γερολεμίδου

Άννα Κύζα

ΘΥΡΩΡΟΙ/ΤΑΞΙΘΕΣΙΑ

Υπεύθυνη Υποδοχής

Φαίη Αρότη

Στέλλα Ανδρέου-Χριστοδούλου

Παναγιώτα Αντωνίου

Ρίτα Αχιλλέως

Στέφανος Γιάλλουρος

Νατάσα Ζήσιμου

Αργυρή Ηλία

Μαρία Ιωάννου

Χριστίνα Κάσια

Χαρά Λαμπή

Γεωργία Μανελίδου

Τώνια Μαντοβάνη

Ραφαέλλα Νεοφύτου

Θέμις Νικολάου

Γκλόρια Παναγίδου

Άντρη Σκουφαρίδου

Μαρία Τρικούππη

Κατερίνα Φαρμακίδου

Κωνσταντίνα Χαραλαμπίδου

Γενικές Πληροφορίες

ΘΕΑΤΡΟ ΘΟΚ

Κεντρική Σκηνή

Νέα Σκηνή

Σκηνή 018

Ταμείο

Γρηγόρη Αυξεντίου 9

1096 Λευκωσία

Γραφεία:

22864300

ΘΕΑΤΡΟ ΑΠΟΘΗΚΕΣ

Κάμπου 29

2030 Στρόβολος, Λευκωσία

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ ΘΟΚ

ΜΑΚΡΥΚΩΣΤΑΙΟΙ

ΚΑΙ ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΔΕΣ

€12 / €6*

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

€17 / €8*

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΘΟΚ

€50 1 άτομο

€75 2 άτομα

Ισχύουν για όλες τις παραγωγές

του ΘΟΚ πλην της Σκηνής 018.

*Μειωμένο εισιτήριο ισχύει για:
τη Σκηνή 018 (παιδιά και γονείς),
ανέργους, συνταξιούχους, πολύτεκνους
με την επίδειξη του αντίστοιχου
αποδεικτικού εγγράφου, άτομα κάτω
των 25 ετών με την επίδειξη πολιτικής
ταυτότητας

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ / ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

Δεράνεια, Λάρνακα, Λεμεσός, Λευκωσία, Πάφος:

Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 77772717

(Τρίτη-Σάββατο 10:00-13:30 & 16:00-18:00),

και ηλεκτρονικά στη σελίδα www.thoc.org.cy

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

PIK ΘΕΣΜΙΚΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ANT1

omega

SIGMA
THALASSA

A
ΚΥΠΡΟΥ

ΠΡΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
107.6 FM

ant1

ΠΟΛΙΤΗΣ
107.6 FM

ΠΟΛΙΤΗΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

CITY

AVANT GARDE

CHECK IN

MY • LIFE

NICHE

